

KISSAKASVATUKSEN TAVOITEOHJELMA

Norjalainen metsäkissa

Hyväksytty rotuyhdistyksen kokouksessa 15.11.2025

Norjalainen metsäkissa ry
2173612-1

Contents

Yhteenveto.....	1
1. Rodun tausta.....	2
1.1. Rodun synty ja historiaa.....	2
1.2. Norjalaisen metsäkissan alkuvuosien rekisteröinti	2
1.3. Norjalainen metsäkissa tulee Suomeen	3
1.4. Rodun levinneisyys ja vahvuus Suomessa	3
2. Rotuyhdistykset ja niiden historia	5
2.1. Norjalainen metsäkissa ry.....	5
2.1.1. Norjalaisten metsäkissojen yhdistys NORSKI ry	5
2.2. Yhdistyksen lehti	6
3. Nykytilanne	7
3.1. Suomen NFO-populaation perusta, koko ja rakenne	7
3.1.1. Tuonnit.....	8
3.1.2. Noviisit	8
3.1.3. Jalostuskäyttö	8
3.1.3.1. Urosten ja naaraiden välinen suhde	8
3.1.3.2. Suomessa jalostukseen käytetyt kissat.....	8
3.1.3.3. Tehollinen populaatiokoko	12
3.1.3.4. Suomeen tuotujen ja Suomessa syntyneiden kissojen sukupuolijakauma	12
3.1.3.5. NFO-kannat maailmalla	13
3.2. Luonne ja käyttäytyminen	13
3.2.1. Perinnöllisyys	14
3.2.2. Luonteen merkitys kasvatuksessa	15
3.3. Terveys.....	15
3.3.1. Suomen Kissaliitto ry:n kasvatus- ja rekisteröintisääntöihin sisällytetyt sairaudet 16	
3.3.2. Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet.....	17
3.3.2.1. Tutkimuksista	17
3.3.2.2. Suomen Kissaliiton rekisteröimissääntö	18
3.3.2.3. Sydänlihaksen sairaudet eli kardiomyopatiat.....	18
3.3.2.3.1. Hypertrofinen kardiomyopatia	19

3.3.2.3.2.	Muut kardiomyopatiat, RCM ja DCM	19
3.3.2.4.	Glykokeenin varastoitumissairaus tyyppi IV (GSD IV)	20
3.3.2.5.	PK-anemia	21
3.3.2.6.	Kuurous	21
3.3.2.7.	Tarttuva vatsakalvontulehdus (FIP)	22
3.3.2.8.	Hampaan tukikudoksen tulehdus eli parodontiitti.....	23
3.3.2.9.	FORL eli kissojen hammassyöpymä	23
3.3.3.	Pentukuolleisuus.....	24
3.4.	Ulkomuoto	25
3.4.1.	Norjalaisen metsäkissan rotumääritelmä (FIFe).....	25
3.4.2.	Huomioita norjalaisen metsäkissan nykytilanteesta rotumääritelmän valossa..	26
3.4.3.	Värit ja niiden periytyminen	26
3.4.3.1.	A-lokus - agouti	27
3.4.3.2.	D-lokus - diluutio.....	27
3.4.3.3.	E-lokus - amber	28
3.4.3.4.	O-lokus - punainen.....	29
3.4.3.5.	Rufismi	30
3.4.3.6.	T-lokus - tabbykuviointi	31
3.4.3.7.	ds-modifioija	31
3.4.3.8.	S-lokus – valkolaikut.....	32
3.4.3.8.2	Harlekiini (<i>harlequin</i>)	33
3.4.3.8.3	Kaksivärinen (<i>bicolor</i>).....	34
3.4.3.9.	W-lokus - dominanttivalkoinen	34
4.	Jalostuksen tavoitteet ja strategiat.....	36
4.1.	Nykytilanne ja visiot.....	36
4.2.	Pitkän aikavälin strategiat.....	37
4.3.	Yhteenveto aikaisempien toimenpiteiden toteutumisesta.....	37
4.4.	Uhat ja mahdollisuudet (norjalainen metsäkissa – SWOT)	38
5.	Toimintasuunnitelma kasvatuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi	40
5.1.	Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta	40
LIITTEET		41

Yhteenveto

Norjalainen metsäkissa on kookas puolipitkäkarvainen kissarotu, joka on kehittynyt luonnollisen valinnan seurauksena Norjan ankarassa ja kylmässä ilmastossa, jossa vain terveimmät ja voimakkaimmat yksilöt ovat selviytyneet jatkamaan sukua. Rotu rekisteröitiin FIFessä vuonna 1977, ja rotumääritelmän mallina oli kissa nimeltään Pan's Truls. Ensimmäinen metsäkissa tuotiin Suomeen vuonna 1979, ja rodun suosio on siitä lähtien ollut Suomessa vankka. 2000-luvulla vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet 150 ja 400 kissan välillä. 2020-luvulla rekisteröinnit ovat olleet 150 ja 200 kissan välillä. Tänä päivänä rodun rotuyhdistyksenä toimii Norjalainen metsäkissa ry. Yhdistys ylläpitää muun muassa pentuvälityslistaa, kouluttaa jäseniään ja tiedottaa rodusta verkkosivuillaan, Mettis-lehdessä sekä näyttelyissä rotuesitteen ja rotupöydän avulla.

Norjalainen metsäkissa on säilynyt pääpiirteissään alkuperäisen rotustandardin mukaisena, joskin liioiteltuja ja ei-toivottuja ulkomuotopiirteitä esiintyy jonkin verran. Luonteeltaan norjalainen metsäkissa on utelias, sosiaalinen ja rohkea kissa.

Norjalainen metsäkissa on yleisesti ottaen terve rotu, jossa geenipooli on suhteellisen laaja. Jalostuskäytössä olevien urosten määrä on naaraisiin verrattuna hieman ideaalia pienempi (0,63:1, ideaali $\geq 0,7:1$), ja siihen tulee kiinnittää huomiota. Kasvatuskissoilta vaaditaan GSD IV -aineenvaihduntasairauden testitulos rekisteröitäväksi Kissaliittoon. Kissaliittoon rekisteröitävien kissojen vanhemmilta vaaditaan sydämen ultraäänitutkimus ennen astutusta, ja tutkimus on uusittava sovittujen sääntöjen mukaisesti. Terveyskyselyiden perusteella silmälläpidettäviä sairauksia tällä rodulla ovat HCM (hypertrofinen kardiomyopatia), FIP ja suolistongelmat. Terveyskyselyn perusteella myös eläinlääkärin toteamia hammasongelmia esiintyy rodulla jonkin verran. Kookkaita kissoja on paljon, ja osa kasvattajista kuvauttaakin jo kissojen lonkkia ja polvia. Tämä testi voi lähitulevaisuudessa olla hyvinkin tarpeellinen suositus.

Norjalaisen metsäkissan kasvatuksen tavoitteena on säilyttää rodunomainen rakenne, ilme, koko ja turkin laatu siten, että kissa on selvästi tunnistettavissa norjalaiseksi metsäkissaksi, eikä se ulkoisilta piirteiltään sekoitu muihin puolipitkäkarvarotuihin. Tulevaisuuden uhkana on geenipohjan kaventuminen ja sitä kautta kissojen koon pieneneminen, hedelmällisyyden lasku ja terveysongelmien korostuminen. Nykyisen geenipoolin säilyttäminen ja sen laajentaminen ulkomaan tuontien avulla on toivottavaa. Myös norjalaisten metsäkissojen DNA-näytteiden ja terveystietojen kerääminen sekä kuolinsyiden selvittäminen ruumiinavausten perusteella ovat erittäin tärkeitä keinoja rodun terveystilanteen säilyttämiseksi hyvänä ja sairauksien syiden sekä niiden periytymisen selvittämiseksi. Terveysasioiden lisäksi kasvatuksen tavoitteina tulee pitää helposti käsiteltävää ja ystävällistä luonnetta sekä rodulle tyypillistä ulkomuotoa: rakennetta, ilmettä ja turkin laatua.

1. Rodun tausta

Tässä osuudessa kuvataan yleisesti rodun historiaa ja kehitystä nykyiseen muotoon sekä rodun kehitystä Suomessa.

1.1. Rodun synty ja historiaa

Muinaisten viikinkien lyhytkarvakissojen ja ristiretkeläisten mukana maahan kulkeutuneiden pitkäkarvakissojen arvellaan olleen alkuna norjalaiselle metsäkissarodulle. Norjalainen metsäkissa ei ole ihmisen jalostama, vaan se on kehittynyt luonnollisen valinnan seurauksena Norjan ankarassa, kylmässä ilmastossa, jossa vain terveimmät ja voimakkaimmat yksilöt ovat selviytyneet jatkamaan sukua. Norjalaiset kiinnostuivat rodusta jo 1930-luvulla. Oslon näyttelyssä vuonna 1938 oli esillä muutamia rodun edustajia. Norjalaista metsäkissaa koekasvatettiin Norjassa useamman vuoden ajan ennen rodun virallista hyväksyntää. Vuonna 1977 FiFe vahvisti norjalaiselle metsäkissalle rotumääritelmän ja antoi rodulle täydet sertifikaattioikeudet näyttelyissä. Rotumääritelmän mallina oli kissa nimeltä Pan's Truls s. 2.5.1973. Kissa on rekisteröity Norjassa numerolla NRR RX 50020.

1.2. Norjalaisen metsäkissan alkuvuosien rekisteröinti

Kasvatusta oli alkuun vain Norjassa, koska tavoitteena oli, että metsäkissa voidaan hyväksyä rekisteriin vain Norjassa NORAKin avelsrådetin, Suomen rotutoimikuntaa vastaavan elimen, hyväksymänä. Käytännössä tämä merkitsi sitä, että esimerkiksi Ruotsissa tai Suomessa mahdollisesti tavattava metsäkissanoviisi oli ilmoitettava norjalaiseen näyttelyyn, ei varsinaiseen noviisiluokkaan, vaan huomautuksella, että sille halutaan avelsrådetin hyväksyntä. Mikäli avelsrådetin seitsenjäsenisestä toimikunnasta oli paikalla vähintään kolme, kissan hyväksyntä oli mahdollista, ja kissa pystyi ottamaan osaa varsinaiseen näyttelyyn. Avelsrådetin hyväksyntä maksoi 25 Nkr. Tämän jälkeen kissa sai koerekisterikirjan Norjasta, ja sen perusteella myös kotimaastaan. Tällaisen kissan pentujen oli kuitenkin aina saatava Norjan avelsrådetin hyväksyntä ennen kuin niitä hyväksyttiin edes koerekisteriin. Ei siis ollut helppoa Norjan ulkopuolella syntyneellä metsäkissalla päästä rekisteriin. Vaikeutta norjalaiset puolustelivat sillä, että se on ainoa tapa saada uusi ”vanha rotu” pysymään puhtaana ja standardia vastaavana.

Myöhemmin muualla huomattiin, että noviisiluokan säännöissä ei ollut rajausta norjalaiselle metsäkissalle vain Norjaan, joten rekisteröinti noviisiluokan kautta käynnistyi muuallakin. Suomessa ensimmäiset rekisteröinnit noviisiluokan kautta tapahtuivat vuonna 1983.

1.3. Norjalainen metsäkissa tulee Suomeen

Ensimmäinen norjalainen metsäkissa tuotiin Norjasta Suomeen vuonna 1979. Ensimmäinen metsäkissapentue syntyi Suomessa vuonna 1981. Kaikkiaan maassamme on rekisteröity 7.202¹ norjalaista metsäkissaa (31.12.2024 mennessä).

1.4. Rodun levinneisyys ja vahvuus Suomessa

Norjalainen metsäkissa on levinnyt laajalti ympäri maata. Jo rodun alkuvuosista lähtien kasvattajia oli useita eri puolilla Suomea². Rekisteröintimääriltään rotu oli kolmen eniten rekisteröidyn joukossa vuosien ajan. Nykyään suosiossa ovat olleet muut rodut, ja rekisteröintien määrä on vähentynyt.

¹ Päivityksen yhteydessä lukuun on lisätty rekisteröintimäärät, mutta kokonaismäärää ei ole tarkistettu Kissaliitolta.

² Ensimmäiset kasvattajat Suomessa: 1981 Satukissan; 1983 Velhovuoren, Koivuhaan; 1984 Karhuvuoren, Skogsbynets; 1985 Pitkähäntä, Villikissan, Pohjan-Akan; 1986 Kissakodin, Kuusikummun, Tähtitassun, Eläinpuiston, Metsätytön, Soikkulan, Siriuksen, Eddan.

*Kuva 1. FI*Tähtitassun Aina Ilona. Kuva: Maija Piili*

2. Rotuyhdistykset ja niiden historia

2.1. Norjalainen metsäkissa ry

Rotuyhdistys Suomen Norjalainen Metsäkissarengas ry:n perustava kokous pidettiin 22.1.1989. Yhdistys rekisteröitiin 9.10.1989, ja syyskokouksen 11.11.2001 päätöksellä yhdistyksen nimi muutettiin nykyiseen muotoonsa Norjalainen metsäkissa ry.

Perustamiskokouksessa olivat läsnä Heikki Suojakari, Maarit Jokiniemi, Päivi Malin, Seppo Repo, Kirsi Ovaskainen, Erja Laukkanen, Päivi Kontio, Jukka Puro, Ritva Härmä, Anna-Maija Puro, Minna Laine ja Seija Suojakari. Kokous teki yhdistyksen nimestä yksimielisen päätöksen, että nimessä tulee esiintyä sanat Suomi, Norjalainen ja Metsäkissa. Päätöksen myötä perustamissääntöihin kirjattiin yhdistyksen nimeksi Suomen Norjalainen Metsäkissarengas ry. Perustamiskokous päätti, että yhdistyksen logona käytetään perinteistä metsäkissan päätä esittävää piirrosta, koska se on yhtenäisesti käytössä muidenkin maiden metsäkissayhdistyksillä.

Saman vuoden aikana yhdistys anoi ulkojäsenyyttä SRK:ssa. Ulkojäsenyys ei kuitenkaan ollut mahdollista SRK:n sääntöjen vuoksi. Myöhemmin liiton säännöt muuttuivat, ja Metsäkissarengas allekirjoitti liiton kanssa yhteistyösopimuksen syksyllä 1993. Ensimmäisen toimintavuoden lopussa yhdistyksessä oli 192 jäsentä. Jäsenmäärän perusteella voimme todeta rodun saaneen jo tuolloin suuren suosion. Suosiosta kertoo myös toisen toimintavuoden kasvattajamäärä, 33 kasvattajaa/kasvattajanimeä. Nykyäänkin kasvattajia on yhdistyksen listalla reilut 30. Lisäksi on useampia FIFen alaisia Norjalainen metsäkissa -kasvattajia, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä.

Nykyinen sähköisen viestinnän aikakausi asetti paineita yhdistyksen nimen muuttamiseksi. Niinpä syyskokous 11.11.2001 teki päätöksen yhdistyksen uudesta nimestä Norjalainen metsäkissa ry. Nimenmuutos salli mm. kotisivun rotunimen mukaisen osoitteen www.norjalainenmetsakissa.fi käytön.

Norjalainen metsäkissa ry:n jäsenmäärä on tällä hetkellä n. 300 (30.9.2025). Jäsenlistalla on kymmenkunta jäsentä, jotka ovat olleet jäseninä yhdistyksen perustamisvuodesta lähtien.

2.1.1. Norjalaisten metsäkissojen yhdistys NORSKI ry

Norjalaisten metsäkissojen yhdistys Norski ry perustettiin vuonna 2000 vaihtoehdoksi Norjalainen metsäkissa ry:lle. Yhdistyksen varsinainen toiminta alkoi vuonna 2001. Yhdistyksen toiminta oli aluksi aktiivista, mutta hiipui välillä muutamaksi vuodeksi. Vuonna 2005 yhdistys elvytettiin aktiivisten harrastajien toimesta uudestaan. Aktiivisten toimijoiden vähäisyyden vuoksi yhdistys päätti lopettaa toimintansa ja yhdistys lakkautettiin virallisesti 31.12.2006.

2.2. Yhdistyksen lehti

Yhdistyksen perustamiskokouksen pöytäkirjaan on kirjattu, että ”yhdistys ryhtyy julkaisemaan jäsenlehteä kahdesti vuodessa, kevät- ja syysnumeron sekä siinä välissä mahdollisesti jokusen jäsentiedotteen, jos tarpeellista.” Yhdistyksen ensimmäinen lehti ”Norjalainen metsäkissa” ilmestyi keväällä 1989. Lehti oli kokoa A4, kuten tämän päivän METTIS-lehtikin on. Toimituskunta teki lehden itse kopioimalla ja niittaamalla. Yhdistyksen jäsenet olivat onnellisia ja ylpeitä ensimmäisen oman lehden ilmestymisestä.

Rotulehden ensimmäinen päätoimittaja oli Minna Laine. Alkuvuosien aktiivijäsenen tunnemme nykyään nimellä Minna Krogh, ja hänet voi tavata tuomaripöydän takana arvostelemassa kategorian II kissoja.

Lehden nimi muuttui numerosta 4/1992. Nimenmuutosta edelsi lehden nimikilpailu, jonka vastauksista 75 % ehdotti lehden uudeksi nimeksi METTIS. Samaisena vuonna lehdestä ilmestyi ennätykselliset kuusi numeroa. Nykyään lehdestä ilmestyy neljä numeroa, joista 3-4 on tuplanumero. Vuodesta 2025 alkaen jäsenillä on ollut mahdollisuus valita jäsenlehti myös sähköisenä pdf-lehtenä. Paperisia lehtiä on myös mahdollista ostaa yhdistyksen rotupöydästä.

Jäsenlehden päätoimittajana toimii hallituksen puheenjohtaja. Lisäksi hallitus valitsee joukostaan toimitussihteerin. Jäsenlehden taittajana toimii tällä hetkellä Marika Lahti, ja lehdet painaa Keuruun Lautupaino KLP Oy.

Kuva 2. Vuoden 2024 METTIS-lehdet.

3. Nykytilanne

Nykyinen norjalaisten metsäkissojen populaatio koostuu ulkomailta tuotujen kissojen lisäksi pienestä määrästä noviiseina rotuun tulleista kotimaisista kissoista. Tuontikissojen merkitys kasvatuksessa on suuri myös nykypäivänä. Norjalaisten metsäkissojen vuosittainen rekisteröintimäärä on viime vuosina asettunut 150 ja 200 kissan välille.

Norjalainen metsäkissa on yleisesti ottaen terve rotu, jonka geenipooli on suhteellisen laaja. Tästä huolimatta tiettyjä sairauksia on syytä seurata rodussa tarkemmin. Rodun terveystilanteen seurantaan helpottavat mm. kansainvälinen Pawpeds-tietokanta ja sinne kirjatut terveystiedot, sekä vuonna 2012 Suomessa aloitettu terveystarkastus.

Nykytilanteessa rodussamme todettuja ja silmälläpidettäviä sairauksia ovat HCM ja FIP sekä suolisto- ja erilaiset hammasongelmat. Myös pentukuolleisuuden on vuonna 2013 tehdyn terveystarkastuksen pohjalta hyvä kiinnittää huomiota.

Vuonna 2025 tehdyn pentuekseen perusteella kissat tiinehtyvät pääosin hyvin, pillereillä tai implanteilla ei ole ollut suuria vaikutuksia. Synnytykset sujuvat hyvin, ja emot hoitavat pentuja luovutukseen asti. Pentujen syntymäpainot vaihtelevat paljon 80 g ja 160 g välillä, enimmäkseen pentujen syntymäpainot ovat hyvin 100 gramman yläpuolella. Myös pentuekoot vaihtelevat paljon yhden ja seitsemän pennun välillä, melko paljon on pieniä, maksimissaan neljän pennun pentueita. Emoien ikä pyörii lähinnä puolentoista ja viiden vuoden välillä. Samalla emolla teetetään usein ainakin kaksi pentuetta. Naarailta esiintyy jonkin verran kohtutulehduksia. Pennuilla on terveyshuolina lähinnä pieniä vatsavaivoja ennen luovutusta. Nykyisten terveystestien lisäksi suositellaan lonkkien kuvausta ja myös sydänultrauksen uusimista useammin.³

Norjalaiset metsäkissat ovat nykyään luonteeltaan uteliaita, rohkeita ja helposti käsiteltäviä kissoja, jotka sopivat hyvin sisäkissoiksi ja ovat aktiivisuustasoltaan keskivertoa. Norjalainen metsäkissa vastaa alkuperäisessä rotumääritelmässä määritettyä ulkomuotoa nykyään melko hyvin, joskin joitakin liioiteltuja ja äärimmäisiä ulkonäköpiirteitä esiintyy. Näitä tulisi pyrkiä välttämään.

3.1. Suomen NFO-populaation perusta, koko ja rakenne

Tässä osiossa esitellään lyhyesti suomalaisen metsäkissapopulaation syntyä ja kehitystä ensimmäisten norjalaisten metsäkissojen tuonnista aina vuoteen 2024. Luvut perustuvat Suomen Kissaliiton tietoihin norjalaisten metsäkissojen rekisteröinnistä.

³ Pentuekseen ei saatu niin paljon vastauksia kuin olisi toivottu, eikä näin kyselyyn saatujen vastausten pohjalta voitu tehdä hyviä johtopäätöksiä rodun tilasta, pentuekoota tai mahdollisista silmälläpidettävistä terveysongelmista

3.1.1. Tuonnit

Suomen ensimmäinen norjalainen metsäkissa oli vuonna 1979 Norjasta Suomeen tuotu naaras Pan's Trude. Seuraavana vuonna tuotiin kolli Pan's Toro, ja Suomen ensimmäinen metsäkissapentue syntyiikin Satukissan kissalaan vuonna 1981. Vuosina 1979–2020 Suomeen on tuotu yhteensä 453 norjalaista metsäkissaa – 208 urosta ja 245 naarasta. Vuosina 2021–2024 Suomeen on tuotu yhteensä 24 urosta ja 19 naarasta.

3.1.2. Noviisit

Tuontien lisäksi Suomen metsäkissapopulaatio koostuu pienessä määrin myös kotimaisesta aineksesta: Vuosina 1983–1991 Suomessa hyväksyttiin 43 NFO-noviisia, joista yhtätoista (26 %) käytettiin jalostukseen ainakin kerran.

Kasvatukseen käytetyt suomalaiset noviisit jälkeläismäärän mukaan

Jasmin	NFO as 09 23	N	08.01.1991	18
Jäppinen	NFO n 23	N	05.05.1986	14
Natusha	NFO n 09 23	N	09.09.1988	14
Nyyti	NFO f 09	N	20.03.1989	11
Libby	NFO n 09 23	N	01.01.1987	9
Viiru	NFO n 23	U	06.05.1989	9
Siru	NFO n 09 22	N	15.05.1983	5
Takku	NFO n 09 23	N	19.05.1983	3
Mörkö	NFO ns 09	U	25.05.1984	3
Thoswild	NFO ns 09	N	15.01.1991	3
Molli	NFO f 22	N	01.01.1991	1

3.1.3. Jalostuskäyttö

3.1.3.1. Urosten ja naaraiden välinen suhde

Ihannetapauksessa jalostukseen käytettäisiin yhtä suurta määrää uroksia ja naaraita, 1:1. Mikäli toinen sukupuoli on suuresti aliedustettuna, tämä aiheuttaa väistämättä populaation geenipoolin kapenemista. Jos tarkastellaan Suomessa vuosina 2013–2020 jalostukseen käytettyjä norjalaisia metsäkissoja (364 naarasta ja 226 urosta), on käytettyjen urosten suhde naaraisiin 0,62:1. Luvun merkityksen voi hahmottaa vaikkapa ajattelemalla, että 100 naarasta kohden on käytetty 62 eri urosta. Vuosien 2021–2024 rekisteröintien perusteella vastaava luku olisi 0,54:1 (123 naarasta ja 62 urosta). Tässä olisi siis rodullamme vielä parantamisen varaa. Esimerkiksi joillakin koiraroduilla minimitalvoitteena on pidetty suhdetta 0,7:1.

3.1.3.2. Suomessa jalostukseen käytetyt kissat

Vuosien 2013–2020 taulukot löytyvät liitteistä. Vuosien 2021–2024 rekisteröintien perusteella laaditut taulukot löytyvät kokonaisuudessaan myös liitteistä. Luettavuuden

parantamiseksi tekstin sisällä on esitetty lyhyemmät koonnit jalostukseen käytetyistä naaraista ja uroksista.

NAARAAT EMOINA (rekisteröinnit 2021-2024)	Pentua	Pentuetta
CH FI*Witsarin Miritza	17	3
Tordal's Elsa	15	3
CH DK Kitura's Eliana	13	3
(N) Mariskogens Ynde	10	3
SC NO*Havstrilens Robyn	10	3
FI*Kissanpolkan Pop-Ikoni	8	3
PR IC FI*Siriuksen Kalani JW	14	2
SC FI*Marjametsän Aslakin uni	12	2
IC FI*RockyHill's Savannah JW DVM	11	2
FI*Siniidan Octopussy	10	2
CH FI*Siniidan Sultsina	9	2
FI*ArcticWilds Nemesis	9	2
FI*Siniidan Syrah	9	2
SC S*Myselisia's Campari DVM	9	2
SW22 BW22 BW24 SP SC FI*Tähtitassun Hellä Lempi JW DVM DSM DM	9	2
IC FI*InukChuck's Prisoner of Azkaban	8	2
Lys Elves Golden Girl	8	2
SE*Lisselbacks Farah	8	2
CH FI*Haaveeni Metsätähti	7	2
FI*Kujakeikarin Joveini	7	2
CH FI*Siniidan Muscat	6	2
Cio Cio San's Nione Danone	6	2
FI*Carwalions Diance	6	2
GIC Delicja Adsum*PL DVM	6	2
PL*Forest Eyes Sarri	6	2
Ambernjord*LV Akira	5	2
PR CH FI*RockyHill's ChimalisLye	2	2
IC S*Pax Romas Noble Nanna	8	1

UROKSET ISINÄ (rekisteröinnit vuosina 2021-2024)	Pentua	Pentuetta
SC IT* Eryn Galen Gwindor	30	7
FI*Siniidan Red Delicious	34	6
GIC (N)Fodnaheia's Maffeo DVM	20	6
IC FI*Jarraun's Skog Harold	32	6
SC IT*Norr Venn's Eric Clapton JW DM	22	6
FI*Raudaskosken Valonkantaja	19	5
IC FI*Siniidan Megaflare	19	5
CH Katzengarten Neko Neropatti Lustig	9	4
FI*Raudaskosken Karhunkynsi	17	4
GIC S*Just Catnap's Julian JW	17	4
IC FI*Nipsu-Nappulan I Love Rock 'N Roll	16	4
SC FI*Kissanpolkan Poppari	16	4
CH S*Lofvens Lucifer Light of Love	10	3
FI*Flowings Rigel	16	3
IC (N) Tingoskattens Gino	11	3
IC FI*Goldenfurry's Silver Snowman JW	10	3
IC FI*Haaveeni Noitarumpu	14	3
IC FI*Nipsu-Nappulan Calling Elvis	5	3
PR FI*RATAKATIN BJÖRN	13	3
PR IC Elvenstar's Zorbas	14	3
SC FI*Mototassun Viehkeä Veijari	12	3
SC HU*Nordic Verden Lee Scoresby	12	3
Yoshi z Krainy Asgardu*PL	11	3
GIC FI*Siniidan Silver Sparkling Snake	11	3
FI*MIRKULAN THINDRA'S LOVE IS ALL AROUND	10	2
CH FI*Nipsu-Nappulan Bohemian Rhapsody	4	2
CH FI*ROCKYHILL'S PEACEPIPE OF BRIGHT	13	2
CH FI*Tupuliinin Blue Moon	7	2
CH IT*Amber Angels Golden	4	2
FI*Kujakeikarin Feijari	7	2
FI*Kujakeikarin Norbert	10	2
GIC IT*NORR VENN'S ECSTASY JW	10	2
IC FI*InukChuck's Philosopher's Stone	8	2
IC SE*Lisselbacks Mars JW	14	2
PR IC FI*Nietosten Pakkasherra	6	2
SC FI*CARWALIONS CHINOOK	10	2
SC FI*Debals Joakim Puninen	5	2
SC FI*Marjametsän Poika saunoo JW DVM	9	2
SC FI*ROCKYHILL'S FLOYAHTO	9	2
SC FIN*KALLIOPIRTIN YNGRE KANUTTEN	13	2
SE*Avivaz Mimer	4	2

KASVATTAJANIMI (rekisteröinnit 2021-2024)	PENTUA	PENTUETTA
FI*ArcticWilds	26	6
FI*Carwalions	13	4
FI*Darkshadow's	4	1
FI*Debals	12	3
FI*FinnFeline's	6	1
FI*Flowings	16	3
FI*GlitterPaws	5	1
FI*GoldenFurry's	7	1
FI*Haaveeni	52	14
FI*Herttaisen	8	2
FI*Hopeahännän	4	2
FI*Huurremetsän	6	2
FI*InukChuck's	35	9
FI*Joulukuun	13	2
FI*Kalliomäen	7	2
FI*Kirsikan	13	3
FI*Kissanpolkan	8	3
FI*Kubicon	11	2
FI*Kujakeikarin	14	4
FI*Leoline	9	3
FI*Loki's	4	1
FI*Marjametsän	6	2
FI*Mourulan	4	1
FI*Nietosten	35	8
FI*Nipsu-Nappulan	30	7
FI*PatRane's	6	1
FI*Poutapäivän	1	1
FI*Ratakatin	37	7
FI*Raudaskosken	16	4
FI*RockyHill's	38	7
FI*Siniidan	69	16
FI*Siriuksen	7	3
FI*Slytiger's	10	3
FI*SmileTail's	22	5
FI*Tabbytassun	4	1
FI*Taika-Tiikerin	5	1
FI*Tassukedon	2	2
FI*Thindra's	3	1
FI*Toivonkipinän	4	1
FI*Tortietones	10	3
FI*Tupuliinin	25	5
FI*Tähtitassun	5	1
FI*Vihurin	3	2
FI*WitSarin	14	3

Rodun alkutaival oli Suomessa 80-luvulla nopean kasvun aikaa. 90-luvun alussa saavutettiin parinsadan kissan vuosittaiset rekisteröintimäärät. 2000-luvun alussa rekisteröinnit ampaisivat jälleen selkeään nousuun saavuttaen vuonna 2008 tähänastisen ennätysrekisteröintimäärän, 431 kissaa. Samana vuonna tehtiin myös Kissaliiton rekisteröintiennätys, yli 4.700 rotukissaa. Tämän jälkeen norjalaisten metsäkissojen, kuten monen muunkin rodun, rekisteröinneissä on tapahtunut selvää laskua.

3.1.3.3. Tehollinen populaatiokoko

Tehollisen populaatiokoon laskennalla pyritään kuvaamaan populaatiossa esiintyvän geneettisen vaihtelun määrää. Esimerkiksi 50 yksilön tehollisessa populaatiossa on, todellisesta yksilömäärästä riippumatta, korkeintaan saman verran eri geenimuotoja kuin 50 yksilöstä koostuvassa populaatiossa, jonka yksilöitä käytetään jalostukseen tasaisesti.

Tehollinen populaatiokoko on yliarvio, koska tosiasiaassa jalostukseen käytetyt ”eri” yksilöt ovat usein hyvinkin läheistä sukua keskenään. Teholliselle populaatiokoolle on esitetty erilaisia minimiarvoja, joita pienempi populaatio on vaarassa kuolla sukupuuttoon, usein noin 100–200 yksilöä. Tehollinen populaatiokoko kutistuu helposti huomattavasti jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrää pienemmäksi, jos toisen sukupuolen yksilöitä on käytetty huomattavasti vähemmän kuin toisen.

3.1.3.4. Suomeen tuotujen ja Suomessa syntyneiden kissojen sukupuolijakauma

vuosi	rekisteröinnit	tuonti- urokset	tuonti - naaraat	Suomessa syntyneet urokset	Suomessa syntyneet naaraat	pentue- määrä
2024	159	4	2	75	78	39
2023	148	3	5	74	66	34
2022	193	9	4	99	94	46
2021	173	8	8	85	72	36
2020	179	7	5	69	77	35
2019	150	5	10	65	70	36
2018	190	4	8	91	87	41
2017	188	5	6	87	90	47
2016	220	3	5	115	97	52
2015	245	6	1	194	78	X ⁴
2014	251	7	6	129	109	54
2013	233	8	10	128	95	47
2012	228	4	12	91	93	49
2011	315	12	9	132	126	64
2010	340	12	14	173	173	90

⁴ Luku ei tiedossa.

3.1.3.5. NFO-kannat maailmalla

Alla olevassa kaaviossa on esitetty Suomen sekä joidenkin muiden maiden tilastoja norjalaisten metsäkissojen rekisteröinneistä viimeiseltä kymmeneltä vuodelta. Suomen kokonaisrekisteröintimäärä, vuodesta 1995 on 7202⁵ norjalaista metsäkissaa. Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan lisäksi norjalaisia metsäkissoja kasvatetaan aktiivisesti ainakin Hollannissa, Espanjassa, Saksassa, Iso-Britanniassa, Italiassa ja Puolassa. PawPedsiin norjalaisia metsäkissoja on kaikkiaan lisätty yli 100.000.

VUOSI	FIN	SWE	DK	IT	NO	PL
2011	315	1149	942	387		510
2012	228	954	758	443	337	375
2013	233	1061	666	379	345	412
2014	251	972	542	587	244	393
2015	245	994	569	486	328	390
2016	220	1109	496	492	300	490
2017	188	1014	471	414	333	488
2018	190	1057	443	515	378	523
2019	150		486			574
2020	179		382			
2021	173					
2022	193					
2023	148					
2024	159					

3.2. Luonne ja käyttäytyminen

Norjalainen metsäkissa on luonteeltaan utelias, sosiaalinen ja rohkea kissa. Ihmisrakkaana kissana se soveltuu yleensä hyvin myös lapsiperheen kissaksi ja tulee usein hyvin toimeen muiden eläinten kanssa. Parhaimmillaan norjalainen metsäkissa on perheenjäsen, joka on luottavaisena mukana arjen toimissa.

Julkisissa tapahtumissa norjalaiset metsäkissat ovat yleensä edukseen. Rohkeina kissoina ne kestävät hyvin näyttelystressiä, mutta poikkeuksiakin on. Näyttelyissä näkee erittäin harvoin aggressiivisia yksilöitä, mutta toisinaan tilanteeseen liittyvä stressi saattaa laukaista häiriökäyttäytymistä myös muuten kilteillä kissoilla.

Kissan tullessa sukukypsäksi hormonaaliset muutokset käyttäytymisessä ovat yleisiä, mutta vaihtelua on paljon. Naaraat ovat yleensä levottomia kiima-aikana, ja saattavat olla varsin äänekkäitä. Uroksilla sukupuoleen liittyvä käytös saattaa olla ympärivuotista ilmeten yleensä mouruamisena ja virtsalla merkkailulla. Kiima-aikaan naaraatkin saattavat merkkaila, vaikka eivät muuten tekisi näin. Myös ympäristöllä on merkitystä kissojen käyttäytymiseen. Virtsalla merkkailu on kissan luonnollista käytöstä reviirien

⁵ Lukua ei ole tarkastettu Kissaliitolta.

merkkaamisessa, ja se muodostuu lähinnä omistajien ongelmaksi. Runsaaseen merkkailuun on olemassa apukeinoja, joista kannattaa keskustella oman eläinlääkärin kanssa.

Jalostusvalinnoissa kummankin osapuolen luonne on merkityksellinen. Emon rooli korostuu käyttäytymismallina, ja emon odotusajan olosuhteilla on merkitystä tulevien pentujen luonteenpiirteisiin. Perinnöllisiä luonneominaisuuksia saadaan kuitenkin kummaltakin vanhemmalta.

Kuva 1. FI*Joulukuun Seven Shades of Red-pennut. Kuva: Katja Häkkinen

3.2.1. Perinnöllisyys

Luonne muodostuu sekä perinnöllisistä taipumuksista että kissan saamista kokemuksista ja sen oppimista asioista. Luonnetta voidaan arvioida seuraamalla kissan käyttäytymistä ja reaktioita, koska tällä hetkellä ei ole vielä kehitetty luotettavia mittausmenetelmiä eläinten tunteiden ja ajatusten selvittämiseksi. Luonneominaisuuksiin vaikuttavat tekijät suuruusjärjestyksessä ovat:

- Geenit
- Ympäristötekijät
 - Jaettu ympäristö (kasvuympäristö, joka vaikuttaa sisaruksiin samalla tavalla eli pentue)
 - Ei-jaettu eli uniikki ympäristö (yksilön omat ainutkertaaiset kokemukset)
 - Muut ympäristötekijät

Kissan käyttäytymiseen vaikuttavat lähinnä geenit, ympäristö, oppiminen sekä emon antama malli. Käyttäytyminen on seurausta ympäristövaikutusten muokkaamasta perinnöllisestä taipumuksesta, ja se muodostuu reaktiosta tai reaktion puutteesta johonkin ärsykkeeseen. Käyttäytyminen on yhteydessä kissan luonnollisiin vietteihin ja opittuun käyttäytymiseen. Viettejä ja vaistoja ohjaa motivaatio. Opittu ja vaistomainen käyttäytyminen ovat joka tilanteessa kytköksissä toisiinsa, eikä niitä voida täysin erottaa toisistaan, joten perimän osuutta on vaikea arvioida. Mitä enemmän käyttäytymiseen vaikuttavia geenejä löydetään, sitä enemmän huomataan niiden toimivan vuorovaikutuksessa ympäristötekijöiden kanssa. Toisaalta mitä enemmän havaitaan eläinten oppivan, sitä selvemmäksi käy, että oppimisen pohja on myös geneettinen.

3.2.2. Luonteen merkitys kasvatuksessa

Kissanjalostus on rodun perinnöllisen tason muuttamista haluttuun suuntaan. Tason parantamisen perusedellytys on geneettinen muuntelu. Jotta muutoksella olisi vaikutusta, sen tulee olla seurausta perimän muutoksesta – ei ulkoasun. Luonteen ja käyttäytymisen jalostuksen tarkoituksena on saada mahdollisimman miellyttäviä lemmikkejä ihmisille, sekä antaa kissoille hyvät lähtökohdat sopeutua ympäristöönsä. Mitä sopeutuvaisempi yksilö kissa on, sitä enemmän se palvelee paitsi omistajaa myös itse kissaa. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että jalostuksessa kiinnitettäisiin huomiota myös jalostuskissojen luonteeseen, koska pääasiallisesti kissat ovat lemmikkejä, eivät jalostuseläimiä. Oikeilla valinnoilla annat pennuille mahdollisimman hyvät lähtövalmiudet tasapainoiseen ja sosiaaliseen elämään. Kasvattajan omaa vaikutusta käyttäytymisen ja sosiaalistamisen kohdalla ei pidä myöskään vähätellä. Opittu käyttäytyminen ohjaa usein kissan toimintaa koko loppuelämän ajan.

Suosituksena todetaan:

Aggressiivista tai arkaa kissaa ei tulisi käyttää kasvatukseen.

Kasvattaja pystyy vaikuttamaan kissojen käyttäytymiseen paljon omalla sitoutumisellaan. Mitä enemmän näkee vaivaa pentujen sosiaalistamiseen heti syntymästä asti, sitä tasapainoisempia pennuista kasvaa. Varhaissosiaalistamiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Kissojen paras sosiaalistamiskausi on 2–7 viikon iässä, joten kasvattajalla on parhaat mahdollisuudet vaikuttaa kissan käyttäytymiseen jatkossa.

Kissan luonnetta ja käyttäytymistä olisi hyvä testata myös kodin ulkopuolella, jolloin nähdään kuinka kissa reagoi erilaisissa stressitilanteissa. Kissa saattaa olla kotona ystävällinen ja helppo käsitellä, mutta esimerkiksi näyttelytilanne ja vieraiden kissojen hajut saattavat saada kissan reagoimaan odottamattomasti.

3.3. Terveys

Norjalainen metsäkissa on luonnonvalinnan muovaama rotu, eli luonto on valinnut vahvimmat yksilöt jatkoon. Norjalainen metsäkissa on yleisesti ottaen terve rotu, jonka

geenipooli on suhteellisen laaja. Tässä osiossa käsittelemme norjalaisen metsäkissan terveystilannetta ja rodussa esiintyviä sairauksia.

3.3.1. Suomen Kissaliitto ry:n kasvatusta ja rekisteröintisääntöihin sisällytetyt sairaudet

Suomen Kissaliitto ry:n kasvatusta ja rekisteröintisääntöjen kohdassa 6.16 NFO (norjalainen metsäkissa) FIFe ei hyväksy naamiovariaatioita norjalaiselle metsäkissalle (NFO). Väreistä suklaa, lila, kaneli, beige ja naamiot eivät ole hyväksytyjä ja tulee rekisteröidä XLH *.

“Kasvatukseen käytettäviltä norjalaisilta metsäkissoilta (NFO) vaaditaan DNA-testitulokset

- *GBE-1 geenin (GSD IV – glykokeenin kertymäsairaus IV) varalta ellei molempien vanhempien ole todistettu olevan vapaita GSD IV:n suhteen.*
- *Kissojen, jotka on tämän säännön perusteella testattava, tulee olla tunnistettavissa mikrosirulla tai tatuoinnilla. Mikrosiru- tai tatuointinumero tulee toimittaa testausdokumenttien mukana laboratorioon ja sen tulee käydä selvästi ilmi testitulostodistuksesta.*
- *Seuraavia kasvatuseriaa tulee noudattaa:*
 - o *kantajaa ei saa astuttaa toisella kantajalla.*
- *Testitulokset tulee rekisteröidä ja tulostaa kohdan 3.5.1 mukaisesti*

Kissaliitto

Norjalaisen metsäkissa -pentueen rekisteröimiseksi täytyy pentueen vanhemmista toimittaa virallinen DNA-testitulos GSD IV geenivirheen varalta (3.5.1). GSD IV-kantajaksi todetun kissan saa astuttaa vain GSD IV N/N negatiiviseksi todetulla kissalla.

Siitokseen/kasvatukseen käytettävistä norjalaisista metsäkissoista täytyy toimittaa virallinen, eläinlääkärin tekemä, yksilöity sydänultraustodistus Suomen Kissaliittoon ennen ensimmäistä astutusta. Ultraus on tehtävä tunnistusmerkitystä kissasta. Tuloksen on oltava normaali kaikkien sydänsairauksien osalta.

Sydänultraustulokset ovat voimassa seuraavasti: Alle 1-vuotiaana tehty sydänultra on voimassa 12 kk tutkimushetkestä. Yli 1-vuotiaana tehty sydänultra on voimassa 36 kk tutkimushetkestä. Mikäli ultra tehdään yli 5-vuotiaalle kissalle, se on voimassa kissan eliniän. Sydänultra on tehtävä sydänsairauksiin perehtyneellä eläinlääkärillä, laitteella jonka teho on min. 7,5MHz.”⁶

Kissoilla, joilla on tai on ollut napatyrä, ei saa kasvattaa. Valkoisilta kissoilta vaaditaan todistus, että ne kuulevat ja kahta valkoista kissaa ei saa yhdistää. Kasvatukseen käytettävän uroksen kivesten tulee olla normaalit ja laskeutuneet. Tästä on oltava

⁶ FIFe Breeding & Registration Rules 1.1.2025 (käännös) ja Suomen Kissaliitto ry:n kansalliset säännöt 22.3.2025

eläinlääkärin todistus ennen ensimmäistä astutusta. Tarkastushetkellä uroksen on oltava vähintään kuuden (6) kuukauden ikäinen.

Suomen Kissaliiton kasvattajasopimuksen ja siitosuroksen sopimuksen allekirjoittanut kasvattaja ja siitosuroksen omistaja on sitoutunut noudattamaan kasvatuksessaan seuraavaa periaatetta:

”Kasvatustoiminnassa käyttämäni kissa on terveydeltään moitteeton ja hyvluonteinen. Otan lisäksi huomioon kissan iän ja sen periytyvät ominaisuudet tehdessäni päätöksiä kissan jalostuskäytöstä. Vältän käyttämästä kissaa siitokseen, jos sen tiedetään periyttävän haitallisia ominaisuuksia jälkeläisilleen.”

3.3.2. Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet

3.3.2.1. Tutkimuksista

Professori Hannes Lohen tutkimusryhmä Helsingin yliopistosta ja Folkhälsanin tutkimuskeskuksesta on julkaissut ainutlaatuisen tutkimuksen suomalaisten kissojen terveydestä vuonna 2016. Tässä terveystutkimuksessa käytettiin aineistona yli 8.000 kissan tietoja ja tarkasteltiin sairauksien esiintyvyyksiä eri roduilla ja kotikissoilla. Tutkimuksessa todettiin, että kissojen yleisimmät ongelmat liittyvät suun, ihon ja munuaisten terveyteen.

Linkki yllä mainittuun tutkimukseen: https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/terveempi-maailma/ainutlaatuinen-suomalaisten-kissojen-terveystutkimus-paljastaa-yleiset-ja-rotukohtaiset-sairaudet?utm_source=chatgpt.com

Geenitestien löytämiseksi mm. HCM:ään sekä muiden sairauksien geneettisten taustojen selvittämiseksi on norjalaisten metsäkissojen verinäytteitä aktiivisesti lähetetty Helsingin yliopiston ja Folkhälsanin Kissojen geenitutkimus –projektin DNA-pankkiin (Norjalaisista metsäkissoista 581 näytettä 31.12.2020). Verinäytteiden lähettämistä pyritään pitämään korkealla tasolla myös jatkossa.

ELK Annukka Salo teki vuonna 2012 norjalaisille metsäkissoille terveystutkimuksen osana lisenssiaatin tutkielmaansa. Ohjaajina toimivat professori Hannes Lohi ja dosentti Anna-Maija Virtala. Yli 600 vastanneesta ultraäänitutkimuksen HCM:n varalta oli tehnyt 29,4 % eli yhteensä 177 kissaa. Näistä viimeisimmän ultraäänikuvantamisen osalta tulokset olivat seuraavat: 4,3 % sairaita, 0,5 % rajatapauksia, 78,1 % terveitä ja loput eivät tienneet tulosta.

Helsingin yliopiston väitöskirjatutkija Salla Mikkolan väitöskirja (2024) käsitteli kissojen ongelmakäyttäytymistä. Käyttäytymistutkimukseen osallistui yli 4.000 kissaa 26 eri rodusta/roturyhmästä, myös norjalainen metsäkissa oli rotuna mukana tutkimuksessa.

”Norjalaiset metsäkissat olivat tutkimuksessa erityisen kiinnostavia sisäsiisteysongelmien näkökulmasta. Tämä rotu erottui tilastollisesti muiden

joukosta. Norjalaiset metsäkissat kuuluivat siihen pieneen joukkoon rotuja (yhdessä Turkish Vanin ja bengalin kanssa), joilla havaittiin tilastollisesti merkitsevästi enemmän virtsaamista hiekkalaatikon ulkopuolelle kuin muilla roduilla.

Tutkimuksen mukaan norjalaiset metsäkissat eivät olleet erityisen pelokkaita tai aggressiivisia muihin rotuihin verrattuina. Niiden persoonallisuus oli keskimääräinen, eikä se yksinään selittänyt sisäsiisteysongelmia. Tämä viittaa siihen, että kyseessä voi olla rotukohtainen fyysinen tai geneettinen herkkyys, tai rotuun liittyvät hoitokäytännöt, jotka voivat altistaa kyseiselle ongelmalle.

Tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että norjalaisilla metsäkissoilla oikeanlainen varhainen sosiaalistaminen, virikkeellinen ympäristö ja huolellinen hiekkalaatikon hoito ovat erityisen tärkeitä ongelmakäyttämisen ennaltaehkäisyssä.”⁷

Salla Mikkolan väitöskirjan voi käydä lukemassa osoitteesta

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/2405080e-762c-433b-bfde-a08d5304bdc1/content>

3.3.2.2. Suomen Kissaliiton rekisteröimissääntö

”Siitokseen/kasvatukseen käytettävistä norjalaisista metsäkissoista täytyy toimittaa virallinen, eläinlääkärin tekemä, yksilöity sydänultraustodistus Suomen Kissaliittoon ennen ensimmäistä astutusta. Ultraus on tehtävä tunnistusmerkitystä kissasta. Tuloksen on oltava normaali kaikkien sydänsairauksien osalta. Sydänultraustulokset ovat voimassa seuraavasti: Alle 1-vuotiaana tehty sydänultra on voimassa 12 kk tutkimushetkestä. Yli 1-vuotiaana tehty sydänultra on voimassa 36 kk tutkimushetkestä. Mikäli ultra tehdään yli 5-vuotiaalle kissalle, se on voimassa kissan eliniän. Sydänultra on tehtävä sydänsairauksiin perehtyneellä eläinlääkärillä, laitteella jonka teho on min. 7,5MHz.”⁸

3.3.2.3. Sydänlihaksen sairaudet eli kardiomyopatiat

Metsäkissoilla tavataan jonkin verran sydänlihaksen sairautta. Yleisin näistä on hypertrofinen kardiomyopatia (HCM). Harvinaisempia ovat muut kardiomyopatiat, eli restriktiivinen kardiomyopatia (RCM) tai dilatiivinen kardiomyopatia (DCM).

HCM:n yleisyyttä norjalaisissa metsäkissoissa on tutkinut mm. ELK Annukka Salo (kts. kohta ”4.3.2.1 Tutkimuksista”).

Pääosin ruotsalaisessa aineistossa löytyvien sairaiden tai rajatapauksen osuus tutkituissa kissoissa oli 10 prosentin molemmin puolin. Hallitseva löydös on HCM. Osa rajatapauksiksi luokitelluista kissoista todettiin jatkotutkimuksissa ja seurannassa

⁷ Mettis-lehti 2/2025, tiivistelmä Salla Mikkolan väitöskirjatutkimuksesta (E. Klemola)

⁸ FIFe Breeding & Registration Rules 1.1.2025 (käännös) ja Suomen Kissaliitto ry:n kansalliset säännöt 22.3.2025

terveiksi. On oletettavaa, että sairaita on n. 3-4 % luokkaa. Aktiivinen jalostuskissojen ultraäänitutkiminen vaikuttaisi vähentäneen taudin ilmenemistä.

3.3.2.3.1. Hypertrofinen kardiomyopatia

HCM on itsesyntyinen sydänlihaksen sairaus, josta seuraa sydänlihaksen paksuuntuminen. Tavallisimmin sairauden aiheuttamat muutokset kehittyvät sydämen vasempaan puoleen.

Sydänlihaksen paksuuntuminen voi johtua myös muista sairauksista, jolloin puhutaan sekundäärisestä eli toissijaisesta kardiomyopatiasta. Tavallisimmat toissijaisen sairauden aiheuttajat ovat kilpirauhasen liikatoiminta, kohonnut verenpaine, synnynnäinen sydänsairaus ja kasvuhormonin liikaeritys.

Periytyvä muoto on osoitettu useilla roduilla kuten myös metsäkipsoilla. Periytyvää muotoa sairastavilla kissoilla muutokset ovat usein havaittavissa kolmen vuoden ikään mennessä. Tauti periytyy autosomaalisena dominanttina ominaisuutena, jolloin kissa voi sairastua, vaikka perisi viallisen geenin vain toiselta vanhemmaltaan. HCM-sairautta aiheuttavia geenimutaatioita on löydetty kissoilta vasta kaksi ja nekin rotukohtaisia (MCO JA RAG), kun ihmisiltä niitä tunnetaan useita satoja. Näin ollen on todennäköistä, että myös kissoilta HCM-mutaatioita tullaan löytämään lisää. Sairautta esiintyy enemmän uroksilla.

3.3.2.3.2. Muut kardiomyopatiat, RCM ja DCM

Metsäkipsoilla tavataan harvoin myös muita sydänlihaksen sairauksia, kuten RCM (restriktiivinen kardiomyopatia) ja DCM (dilatoiva kardiomyopatia). Kissoilla tavataan HCM:n lisäksi sydänlihassairauden dilatiivista, restriktiivistä ja luokittelematonta muotoa.

Restriktiiviseksi kardiomyopatiaksi (RCM) kutsutaan sairautta, jossa lievään sydänlihaksen paksuuntumiseen liittyy lievä supistuvuuden alentuminen. Taudin yhteydessä sydänlihaksessa todetaan siis sekä kardiomyopatian hypertrofiselle että dilatiiviselle muodolle tyypillisiä piirteitä. Vasen eteinen on yleensä laajentunut. RCM johtaa sydänlihaksen jäykkyyden lisääntymiseen ilman HCM:lle tyypillistä merkittävää seinämäpaksuuden lisääntymistä. RCM:n oireet, hoito ja ennuste ovat yhtenevät HCM:n kanssa. Restriktiivinen kardiomyopatia on tavallisempi löydös keski-ikäisillä ja ikääntyvillä kissoilla. Norjalaisilla metsäkipsoilla on ilmennyt tapauksia, joissa on sekä RCM:n että HCM:n piirteitä, ja tutkimuksessa pidetään tällä hetkellä mahdollisena, että sama geeni voisi aiheuttaa molempia ilmenemismuotoja.

Dilatiivinen kardiomyopatia (DCM) johtaa sydänlihaksen supistuvuuden alentumiseen. Tähän liittyy tavallisesti sydämen laajentuminen ja seinämien ohentuminen. Kissalla tämä sairaus johtuu valtaosassa tapauksista tauriini aminohapon puutteesta ravinnossa. Tauriinin lisääminen valmisruokiin on tehnyt dilatiivisesta kardiomyopatiasta harvinaisen sairauden. DCM:llä ei katsota olevan jalostuksellista merkitystä kissalla.

Suosituksena todetaan:

HCM-sydänultraus on pakollinen jalostuskissoille ennen astutusta. Jos kissalla on mikä tahansa sydänvika, sillä ei voi kasvattaa.

Sukulaiskissojen osalta suosittelemme Pawpedsin antamia ohjeita, ne löytyvät:

<https://www.pawpeds.com/cms/index.php/en/breed-specific/nfo>

3.3.2.4. Glykokeenin varastoitumissairaus tyyppi IV (GSD IV)

Lyhenteellä "GSD IV" tarkoitetaan verensokerin kertymäsairauksia. Sairaissa yksilöissä glykokeenin (sokerin varastomuoto) metabolinen muuttuminen glukoosiksi on eri entsyymipuutosten takia häiriintynyt. Tämän seurauksena eri elimiin alkaa kertyä glykokeenia. Glykokeenin kertyminen aiheuttaa elimen koon kasvamista ja normaalin toiminnan heikkenemistä. Esimerkiksi glykokeenin kertyminen maksaan aikaansaa hypoglykemian (alhainen verensokeri) taipumusta. Kissoissa sairauden varianttia GSD IV on todettu norjalaisissa metsäkissoissa. (Ihmisillä tätä kutsutaan myös Andersenin taudiksi.) Se on perinnöllinen sairaus, jonka toteamiseen on kehitetty luotettava geenitesti. Toistaiseksi tämä geenivirhe on löydetty vain norjalaisista metsäkissoista.

Kliiniset oireet

Kissan GSD IV:n seurauksena pentueen pentulukumäärä jää pieneksi. Jo ensimmäisten viikkojen aikana tavataan kohtuun kuolleita pentuja, pentujen kehityshäiriöitä ja varhaisia pentukuolemia. Harvoissa tapauksissa sairaat pennut voivat kehittyä suhteellisen normaalisti 4–5 kuukauden ikään saakka, kunnes niille alkaa ilmaantua oireita. Pentu voi saada ajoittaisen kuumeen, joka nousee ja laskee ja johon liittyy tärinää ja ataksiaa (kyvyttömyyttä kontrolloida liikkeitä). Kasvu loppuu ja sairaus johtaa hermojen ja lihasten surkastumiseen, lihasheikkouteen, kyvyttömyyteen käyttää erityisesti takajalkoja, syödä tai puhdistaa itseään. Sairaus johtaa sydänkohtaukseen tai koomaan, ja lopulta kuolemaan ennen 15 kuukauden ikää. Todennäköisesti pentu on tätä vaihetta ennen jo lopetettu, jotta sen ei tarvitsisi kokea turhaa kärsimystä. Ainoa havainto voi myös olla äkkikuolema, jonka syynä on sydänlihaksen muutoksia ja rytmihäiriö.

Mutaatio ja perinnöllisyys

GSD IV on autosomaalisesti resessiivinen, mikä tarkoittaa, että molempien vanhempien tulee kantaa mutatoitunutta geeniä, jotta sairaita jälkeläisiä syntyi. Tautia voi siis olla molemmilla sukupuolilla, ja se periytyy kummankin sukupuolen välittämänä. Taudin kantajia ovat molemmat sairaan yksilön vanhemmista, ja sairaan yksilön jälkeläisillä on 50 % riski olla taudinkantajia.

GSD IV:n testaus

Jotta välttyttäisiin sairailta pennuilta ja saataisiin GBE 1 -mutaatio lopulta kokonaan kitkettyä rodusta, tulee kaikki kasvatuskissat testata. DNA-testillä voidaan löytää ne itse terveet kantajat, jotka voivat yhdessä toisen kantajan kanssa periyttää sairauden pennuilleen. Kissa täytyy testata vain kerran, ja mutaatiota kantamattomien vanhempien jälkeläisiä ei tarvitse testata, jos niiden perimästä ei ole epäilyksiä.

Kissaliiton rekisteröinnin edellytyksenä on, että molemmat vanhemmat ovat geenitestattuja GSD IV:n osalta ja kissan status näkyy rekisterikirjassa. Mikäli se on GSD IV N/N ja valittavalla partnerilla myös, ei yhdistelmästä syntyneitä pentuja tarvitse testata, koska ne ovat automaattisesti *GSD IV N/N*.

Heterotsygootteja mutaation kantajia voidaan käyttää kasvatukseen, mutta niitä tulee yhdistää vain partnereihin, jotka eivät kyseistä mutaatiota kannu (geenitestillä todettu).

3.3.2.5. PK-anemia

PK on lyhenne sanasta pyruvaattikinaasi. PK-anemia tarkoittaa sairautta, jossa pyruvaattikinaasin puutos aiheuttaa hemolyyttisen eli punasolujen hajoamisesta johtuvan anemian. Pyruvaattikinaasi on entsyymi, joka katalysoi eli nopeuttaa glykolyysiksi kutsutun kemiallisen reaktiosarjan viimeistä reaktiota soluissa. Glykolyysin tarkoituksena on muuntaa ravinnosta saadun glukoosin (rypälesokerin) sisältämä energia soluille hyödynnettävissä olevaan muotoon. Glykolyysi on erityisen tärkeä reaktiosarja punaisille verisoluille, koska punasolut eivät pysty hyödyntämään glukoosin energiaa samalla tavoin kuin muut solut. Pyruvaattikinaasin puute hidastaa siis merkittävästi punasolujen energiansaannin kannalta tärkeää reaktiota, minkä vuoksi punasolujen energiansaanti jää normaalia heikommaksi, ja yksittäisten punasolujen elinikä normaalia lyhyemmäksi. Punasolujen lisääntyneestä hajoamisesta seuraa krooninen anemia.

Norjalaisilla metsäkipsoilla on todettu PK-anemiaa aiheuttavaa geenimutaatiota. Toistaiseksi ei yhdistyksen tietoon ole tullut yhtään norjalaista metsäkipsoa, joka tähän olisi sairastunut.

3.3.2.6. Kuurous

Valkoiset tai hyvin suurella valkoisella värityksellä olevista kissoista osa voi olla kuuroja. Kissa voi olla kuuro vain toisesta korvastaan tai molemmista.

Valkoinen W-geeni on siinä mielessä erikoinen geeni, että se peittää alleen kaikki värit. Kissa kyllä periyttää kaikkia muita värien ja kuvioinnin geenejä, mutta ne eivät näy ulkoasussa, ja valkoinen väri on täysin hallitseva, eli jos kissa saa W-geenin toiselta

vanhemmistaan, se on aina valkoinen. Dominoiva valkoinen on myös siinä mielessä erikoinen geeni, että se vaikuttaa useaan eri ominaisuuteen, niin turkin kuin silmienkin väriin, ja lisäksi se voi aiheuttaa kuuroutta. Tällaista ilmiötä kutsutaan nimellä pleiotropismi.

Kuurous on degeneratiivinen muutos korvan simpukassa ja kuurous, kuten myös silmien väri, voi olla eri paria, eli vain toinen korva on kuuro. Kuurous, varsinkin eripuolinen kuurous, voi olla vaikeasti havaittavissa kissalla, ja elektrodiagnostinen kuulotutkimus onkin siten ainoa varma keino selvittää kissan kuuroutta. Kuurouden periytyvyydestä ei ole varmaa tietoa.

Suosituksena todetaan:

Valkoisten kissojen kuulo kannattaa testata BAER-testillä.

BAER-testi on ainoa luotettava tapa todeta kissan alentunut kuulo tai toispuoleinen kuurous. Kahta valkoista kissaa ei saa yhdistää (Kissaliiton sääntö). Vain normaalisti kummallakin korvalla kuulevia kissoja tulisi käyttää kasvatukseen.

3.3.2.7. Tarttuva vatsakalvontulehdus (FIP)

FIP-infektion aiheuttaa kissan koronavirus. Virus tarttuu pääasiassa ulosteen välityksellä suun kautta. Noin 90 prosenttia koronavirustartunnan saaneista kissoista on oireettomia tai sairastaa lievän itsestään ohimenevän ripulin.

Tartunta voi aiheuttaa ripulia, ja vain pienelle osalle kissoista muodostuu viruksen muuntautumisen seurauksena FIP. Sairastumisen edellytyksenä on viruksen mutaation lisäksi heikko kissan oma puolustusjärjestelmä.

FIP-sairautta on olemassa kahta eri muotoa, kosteaa ja kuivaa. Kosteassa muodossa proteiinipitoista nestettä kertyy rinta- tai vatsaonteloon, minkä seurauksena esiintyy hengitysvaikeuksia ja/tai vatsan turvotusta. Kuivassa muodossa elimistön mikä tahansa elin voi sairastua. Sairauden oireina molemmissa muodoissa on mm. ruokahalun heikkeneminen, laihtuminen, väsymys sekä kuumeilu, johon antibiootit eivät auta.

FIPiin ei ole olemassa tehokasta hoitoa. Mahdollinen hoito on lähinnä oireenmukaista hoitoa. Useimmissa tapauksissa päädytään eutanasiaan.

Suosituksena todetaan:

Mikäli kissa on kuollut nuorena FIPiin, ei sen jälkeläisillä tulisi kasvattaa. Mikäli kissan jälkeläinen kahdesta eri yhdistelmästä on kuollut FIPiin ei kissalla tulisi kasvattaa.

3.3.2.8. Hampaan tukikudoksen tulehdus eli parodontiitti

Hampaan tukikudoksen muodostaa parodontaaliligamentti ja hammasta ympäröivä leukaluu. Hoitamaton ientulehdus voi johtaa hampaan tukikudoksen tulehdukseen eli parodontiittiin. Tällöin ien voi joko vetäytyä hampaan ympäriltä tai ientasku syventyä. Molemmissa tapauksissa hampaan kaulaosa, jossa on sementtiä eikä sileää ja kovaa kiillettä pinnalla, kuten kruunussa paljastuu. Tulehduksen edetessä hammasta ympäröivässä leukaluussa tapahtuu luukatoa.

3.3.2.9. FORL eli kissojen hammassyöpymä

Kissan hampaat voivat myös alkaa syöpyä sisältäpäin. Sairautta kutsutaan hammassyöpymäksi tai kirjainlyhenteellä FORL (*Feline odontoclastic resorptive lesions*). Hammassyöpymien tarkkaa syntysyytä ei tunneta. Hammassyöpymät alkavat kehittyä hammasluussa kiilteen alla, ja jos ne yltävät hammasjuureen saakka, hampaan poisto on ainoa hoitokeino. Ennaltaehkäisyä hammassyöpymille ei tunneta, ja sairauden alkuvaiheessa varman diagnoosin voi tehdä vain röntgenkuvaamalla kissan hampaat. FORL:n esiintyvyys lisääntyy kissan iän karttuessa. Muutos tapahtuu aluksi ienrajan alla, jolloin niitä ei voi silmin havaita. Sementti ja hammasluu häviävät ja ikään kuin sulautuvat hammasta ympäröivään leukaluuhun. Vähitellen resorboituminen etenee kohti hampaan kruunun hammasluuta ja lopuksi kiilteeseen asti. Tällöin ienrajan muodostuu pieniä silmin havaittavia syöpymäalueita. Resorboituminen etenee siten, että viimein muodostuu yhteys hampaan ytimeen. Näin pitkälle edenneet muutokset ovat erittäin kipeitä. Tilaa voi kuvailla pahaksi hammasmurtumaksi, joita on yleensä useassa hampaassa. Niitä peittää yleensä ikenen liikakasvu.

Mikäli resorptioleesioita ei hoideta, hammas häviää vähitellen kokonaan ja ien kasvaa muutoksen päälle. Vaurioiden hoitovaihtoehdot ovat hampaan poisto tai kruunuamputaatio. Kruunuamputaatioon voidaan päätyä tapauksissa, joissa hampaan juuri on niin resorboitunut että sen poisto ei ole enää turvallista.

Suosituksena todetaan:

Mikäli kissalla todetaan selvä purentavika, ei kissaa tulisi käyttää kasvatuksessa. Leukaluuperäiset purentaviat ovat yleensä perinnöllisiä, vaikkakaan niiden periytymiskaavaa ei tunneta. FORLin periytyvyydestä ei ole tarkkaa tietoa, mutta mikäli nuorella kissalla todetaan FORL, ei sitä suositella käytettäväksi kasvatukseen.

3.3.3. Pentukuolleisuus

Norjalaiset metsäkissat lisääntyvät yleensä helposti ja luonnollisesti, ja emot hoitavat pentujaan hyvin. Kasvattaja voi vaikuttaa pentukuolleisuuteen omalla toiminnallaan. Naaraskissan hoito ja ruokinta vaikuttavat sikiöiden kehitykseen ja kasvuun sekä tärkeän emon maidon tuotantoon. Synnytushygienialla voidaan vaikuttaa bakteeriperäisten tulehdusten esiintymiseen pennussa. On tärkeää, että emon synnytys tapahtuu ajallaan normaalisti. Ennenaikainen tai yliaikainen synnytys lisää pentukuolleisuuden riskiä. Kaikissa poikkeavissa tilanteissa tulee kääntyä eläinlääkäriin puoleen. Jalostuskissojen valinnalla voidaan karsia kehityshäiriöiden ilmaantumista.

Kissanpentujen yleisiä kuolinsyitä ovat:

- Navasta elimistöön siirtynyt tulehdus (ei näy välttämättä päällepäin). Tätä voi siis ennalta ehkäistä hyvällä synnytushygienialla, mutta mikäli tulehdusta esiintyy, on syytä ottaa yhteyttä eläinlääkäriin, sillä pentu tarvitsee todennäköisesti antibioottihoitoa.
- Hyperthermia/hypothermia (yli- tai alilämpöisyys) – pikkupentu ei pysty säätelemään ruumiinlämpöään. Siksi on hyvin tärkeää, että pentujen asuutilassa huolehditaan siitä, että lämpötila on sopiva.
- Dehydraatio – pennun kuivuminen. Pentujen kehitystä tulee seurata jatkuvilla punnituksilla ja painon laskiessa on otettava yhteyttä eläinlääkäriin. Kuivunut pentu ei pysty hyödyntämään ravintoa suun kautta. Voi myös olla, että pentu ei saa ravintoa emoltaan. Tilanteen mukaan on pentua lisäruokittava tai nesteytettävä tai molempia.

Yhdenkään pennun kuolemaa ei tulisi pitää ”normaalina”, vaan jatkoa ajatellen olisi tärkeää selvittää syy pennun menehtymiseen ja lähettää pennun ruumis tutkittavaksi. Myös DNA-näyte Kissojen geenipankkiin voidaan lähettää samalla.

*Suosituksena todetaan:
Mikäli kissan jälkeläisissä kahdesta eri yhdistelmästä syntyy useampia kuolleita pentuja, ei kissalla tulisi kasvattaa.*

3.4. Ulkomuoto

3.4.1. Norjalaisen metsäkissan rotumääritelmä (FIFe)

Seuraavassa taulukossa on esitelty voimassa oleva norjalainen metsäkissa -rodun rotumääritelmä (FIFe). Nykytilanneosioon on merkitty kunkin rotumääritelmän ominaisuuden osalta suuntaa antavia käytännön huomioita rodun tämänhetkisestä tilanteesta.

ROTUMÄÄRITELMÄ	
Yleisilme	Kooltaan suuri
Pään muoto	- Kolmio, jossa kaikki sivut ovat yhtä pitkiä - Profiilissa tulee olla hyvin korkeutta ja otsa on hiukan pyöristynyt. - Profiili on pitkä ja suora ilman painaumaa nenän varressa (ei stoppia)
Leuka	Vahva
Korvien muoto	- Suuret, juuresta leveät ja kärjestä terävät. - Kärjissä on ilvesmäiset tupsut ja korvien sisältä kasvaa pitkää karvaa
Korvien sijoittuminen	Korkea ja avoin siten, että korvan ulkoreuna seuraa pään linjaa alas leukaan
Silmien muoto	Silmät ovat suuret, ovaalin muotoiset, avoimet ja sijoittuneet hiukan vinoon.
Silmien ilme	Valpas
Silmien väri	Kaikki värit sallittuja turkin väristä riippumatta
Vartalon rakenne	Pitkä ja vahvarakenteinen, voimakas luusto
Jalat	- Voimakkaat ja korkeat - Takajalat etujalkoja korkeammat
Tassut	Suuret ja pyöreät
Häntä	- Pitkä ja tuuhea - Tulisi ulottua ainakin lapaluihin, mutta mieluiten niskaan asti
Turkki, rakenne	Turkki on puolipitkä. Villavaa alusturkkia peittää vettä hylkivä päällyskarva, joka koostuu pitkistä, karheista ja kiiltävistä peitinkarvoista, jotka peittävät selän ja kyljet. Täydessä karvassa olevalla kissalla on paidanrintamus, tuuhea kauluri ja takajaloissa polvihousut.
Turkki, väri	Turkin väreiksi on hyväksytty kaikki värit ja niiden valkolaikut, lukuun ottamatta naamiokuviota sekä suklaata, lilaa, kanelia ja beigeä. Valkoista saa olla missä määrin tahansa, esim. vain valkea piirto, medaljonki, rinta, vatsalaikku, tassut jne.

HUOMIOITA	
Yleisilme	Rodun hidas kehitys täysikasvuiseen kokoon tulee ottaa huomioon
Pää	Uroksien pää voi olla leveämpi kuin naaraiden.
Turkki	- Turkkia arvostellessa huomioidaan pääasiassa rakenne ja laatu. - Turkin pituus ja tuuheus vaihtelee vuodenaikojen mukaan. - Pentujen peitinkarvojen kehittyminen voi viedä jopa 6 kuukautta.

3.4.2. Huomioita norjalaisen metsäkissan nykytilanteesta rotumääritelmän valossa

NYKYTILANNE SUHTEESSA ROTUMÄÄRITELMÄÄN, HUOMIOITA POIKKEAVUUKSISTA	
Yleisilme	- Aikuisen uroksen painon tulisi olla 5–8 kg ja naaraan 3,5–6 kg. - Liian pienet tai liian suuret kissat eivät ole toivottavia. - Nykytilanteessa paljon isokokoisia kissoja, uroksia 8–10 kg ja naaraita 5–8 kg. - Suuri koko voi tuoda tullessaan mm. lonkka- ja nivelongelmia.
Pään muoto	- Nykykissat ovat profiililtaan pääsääntöisesti hyviä. - Profiilin pidentäminen pään toivottujen mittasuhteiden (tasasivuinen kolmio) kustannuksella ei ole toivottavaa.
Korvien muoto	Jonkin verran esiintyy epätyypillistä korvan muotoa.
Korvien sijoittuminen	Jonkin verran esiintyy korvien sijoittumista joko liian alas tai liian ylös.
Vartalon rakenne	- Jonkin verran esiintyy liian hentoja kissoja. - Vartalon mittasuhteet ovat pääsääntöisesti nykykissoilla hyvät.
Turkki, rakenne	Turkin laatuun tulisi kiinnittää kasvatuksessa enemmän huomiota.

3.4.3. Värit ja niiden periytyminen

Kissojen värit muodostuvat tummasta pigmentistä eli eumelaniinista ja kellertävästä pigmentistä eli feomelaniinista, jotka molemmat ovat melaniineja. Lisäksi kissojen värit muodostuu pigmentin puutteesta eli valkoisesta. Alla on esitelty norjalaisen metsäkissan värien periytymisen kannalta tärkeät mekanismit.

3.4.3.1. A-lokus - agouti

A-lokus vastaa kissan tabbykuvioinnista. Dominoiva A-alleeli mahdollistaa tabbykuvioinnin; resessiivinen a-alleeli aiheuttaa homotsygoottina tabbykuviottoman eli tasavärisen väriytyksen. A-tekijä aiheuttaa jokaisen karvan raidoitumisen. T-lokuksen genotyyppi määrittää, miten karvojen raidallisuus järjestyy, eli mikä tabbykuvio kissalla on.

Punaisilla kissoilla tabbykuvio näkyy myös A-lokuksen suhteen "ei-tabbyilla" yksilöillä, koska punainen väri ei riitä peittämään täydellisesti. Tällöin kuvio näkyy usein niin kutsuttuna haamukuviona. Myös ei-tabbyilla pennuilla kuviointi on usein näkyvissä ja haalistuu pennun kasvaessa. Aikuisena näkyvä haamukuvio on useimmilla kissaroduilla värvirhe.

A-lokuksen periytyminen		
X	A	a
A	AA agouti	Aa agouti
a	Aa agouti	aa ei-agouti

3.4.3.2. D-lokus - diluutio

D-lokus vastaa kissan turkin tummuusasteesta. Sen alleeli D on dominoiva suhteessa d:hen. Resessiivinen d-alleeli saa aikaan diluutioväriytyksen. Sininen on mustan diluutio ja creme eli kerma punaisen diluutio.

D-lokuksen periytyminen		
X	D	d
D	DD ei-diluutiovärinen	Dd ei-diluutiovärinen
d	Dd ei-diluutiovärinen	dd diluutiovärinen

Kuva 2. IC
FI*Joulukuun
Tunturin Tuuli
(NFO e 22).
Kuva: Katja
Häkkinen

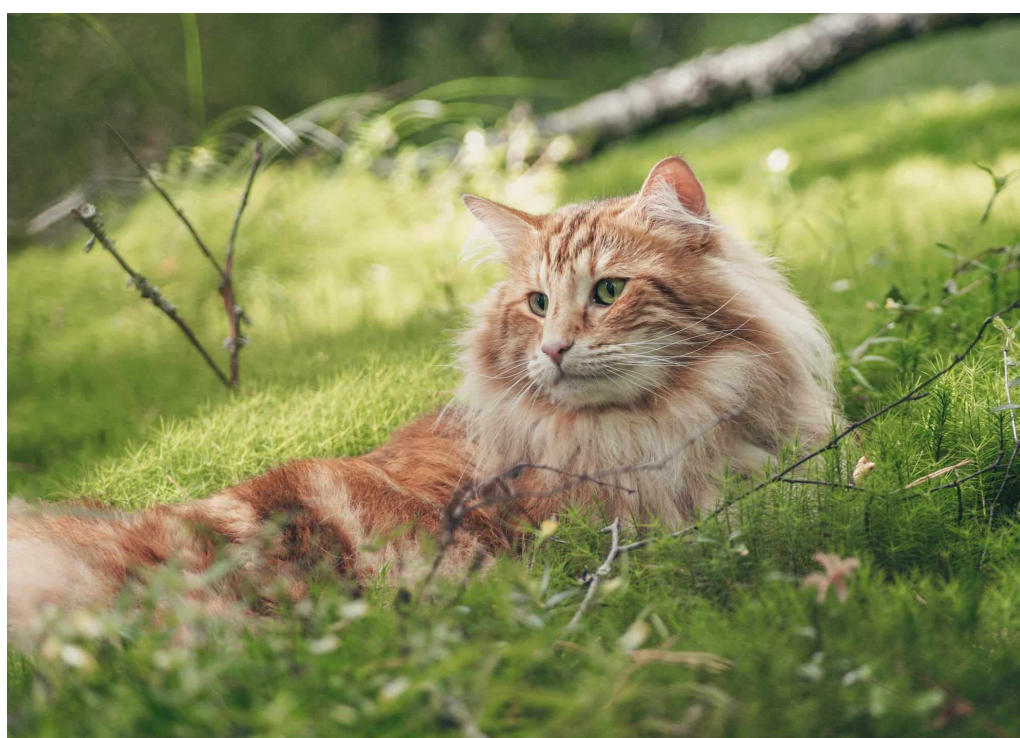
Kuva 3. SP FI*Toivonkipinän Pikku Ukkonen (NFO a 09 22). Kuva: Laura Porraskorpi

3.4.3.3. E-lokus - amber

E-lokuksen norjalaisilla metsäkissoilla esiintyvä resessiivisesti periytyvä mutaatio aiheuttaa eumelaniinin korvautumisen feomelaniinilla kissan ikääntyessä. Pentuna musta tai sininen kissa muuttuu kasvaessaan kullankeltaiseksi. Väritys on englanniksi amber eli "meripihka". Mutaatio on jäljitetty vuonna 1981 syntyneeseen naaraan. O-

tekijän vaikutus on e-tekijän suhteen epistaattinen, joten jos kissalla on O-tekijä (eli se on punainen tai kilpikonnavärinen), e-tekijällä ei ole vaikutusta värytykseen.

E-lokuksen periytyminen		
X	E	e
E	EE ei-amber	Ee ei-amber
e	Ee ei-amber	ee amber

Kuva 4. SC HU*Nordic Verden Lee Scoresby (NFO nt 22 (NFO nt 09 22)). Kuva: Linda Sundvik

3.4.3.4. O-lokus - punainen

O-lokuksen dominoiva alleeli O muuttaa kissan mustan pigmentin punaiseksi. Diluutiopunainen värytys on nimeltään kerma. O-lokus sijaitsee X-kromosomissa. Koska uroksella on vain yksi X-kromosomi, se on aina väriltään punainen, jos emältä peritty X-kromosomi sisältää O-lokuksessa dominoivan alleelin. Genotyypiltään se on lokuksen suhteen O-. Naaraskissan genotyyppi voi olla joko heterotsygootti (kilpikonna) tai homotsygootti (punainen).

Kilpikonnavärytyksessä kissan pigmentti on osittain punaista ja osittain mustaa. Sekä mustaan että punaiseen pigmenttiin vaikuttaa kissan genotyyppi D-lokuksen suhteen.

Silloin tällöin syntyy kilpikonnaväritteisiä uroksia. Yleensä niiden takana on geenivirhe, eli kissalla on kaksi X-kromosomia ja Y-kromosomi (XXY).

Kuva 5. IP GIC (N) Fodnaheia's Maffeo DVM DM (NFO d 09 22). Kuva: Tessa LV

O-locuksen periytyminen		
X	O (isä) O	o (isä) O
O (emä) O	♀: O O , punainen	♀: O o , kilpikonna
	♂: O , punainen	♂: O , punainen
o (emä) O	♀: O o , kilpikonna	♀: O O , ei-punainen
	♂: o , ei-punainen	♂: o , ei-punainen

3.4.3.5. Rufismi

Ruskean pigmentin variaatiota kutsutaan rufismiksi. Rufismin määrä määrittelee värisävyn lämpimyyden tabbykuvioisen kissan turkissa. Rufismi periytyy todennäköisesti polygeneettisesti.

Kuva 6. SW25 NW24 SP JCH FI*Kirsikan Lukas Lempinen JW DVM (NFO n 09 22). Kuva: Tessa LV

3.4.3.6. T-lokus - tabbykuviointi

Kaikki kissat kantavat T-lokuksessa jotain tabbykuviota. Kissalla pitää olla ainakin yksi agoutigeeni A, jotta tabbykuvio tulee näkyviin.

T-lokuksen periytyminen			
X	Ta T	T T	Tb T
Ta T	Ta Ta T T tikattu tabby	Ta T T T tikattu tabby	Ta Tb T T tikattu tabby
T T	Ta T T T tikattu tabby	T T T T tiikeri	T Tb T T tiikeri
Tb T	Ta Tb T T tikattu tabby	T Tb T T tiikeri	Tb Tb T T klassinen

3.4.3.7. ds-modifioija

Täplikkyys ei ole T-lokuksen alleeli, vaan erillinen modifioija, joka liittyy T-lokuksen toimintaan hajottamalla perittyä kuviota. Tiikerikuvion ohessa mahdollisesti periytyvä ds-modifioija hajottaa kuvion täpliksi. Mikäli ds-modifioija periytyy kummaltakin vanhemmalta, täplikäs kuvio on puhdas. Niin sanottu huono tiikeri eli vain osittain täpliksi hajonnut tiikeritabbykuvio syntyy, kun kissa perii ds-modifioijan vain toiselta vanhemmaltaan.

Kuvio	Määritys
Tabby	Tummin kaikista kuvioista. Tyypillistä ovat M-kuvio otsalla, niskasta hännän päähän asti ulottuva yhtenäinen, leveä selän suuntainen raita ja häränsilmäkuvio molemmissa kyljissä. Muita tunnusmerkkejä ovat leveät raidat takajaloissa sekä hännässä. Vatsa on täplikäs.
Tiikeri	Tunnusomaista tiikerikuviolle ovat raidalliset kyljet sekä tiheästi raidoittunut häntä. Jalkojen raidat ovat kapeammat kuin tabbyllä. Vatsa on täplikäs.
Täplikäs	Kuviointi, jossa sekä kissan kyljet, jalat ja vatsa ovat täplikkäät. Hännässä sen sijaan ei ole täpliä vaan se on tiheästi raidoittunut. Hyvä täplikäs kuvio on sellainen, jossa täplät erottuvat selvästi toisistaan.
Ticked	Kaikki karvat turkissa ovat raidoittuneet eivätkä muodosta mitään kuviota. Jalkojen takaosat ovat tummemmat kuin muu turkki. Niskasta hännänpäähän ulottuu selän suuntainen muuta turkkaa tummempi raita, joka ei ole niin selvärajainen kuin tabbyllä. Lisäksi päässä ja naamassa voi olla kuviointia.
Agouti	Jos kissa turkissa on niin paljon valkoista, että turkin kuvioita on mahdotonta määrittää, voidaan kuvioksi merkitä agouti. Toisin sanoen yksittäiset karvat ovat poikkiraidoittuneet ja valkoinen nousee mahan alta niin ylös, että kylkikuviointia ei voida erottaa. Agouti-sanaa käytetään myös puhuttaessa yleisesti kuviollisista väreistä. Vastakohtana tälle on non-agouti, joka tarkoittaa kuviotonta väriä esim. musta.

3.4.3.8. S-lokus – valkolaikut

Kissoilla esiintyvät valkoiset laikut periytyvät dominoivasti. Valkoisen osuus määritellään norjalaisissa metsäkissoissa seuraavalla tavalla. Van, harlekiini ja kaksivärinen (bicolor) määritelmät ovat FIFe-rotumääritelmän yleisessä osassa, josta on virallinen käännös suomen kielelle. Varsinaisen valkokirjavuuden lisäksi kissoilla esiintyy joskus kaulassa pieni valkoinen täplä, jota kutsutaan myös medaljongiksi. Medaljongin periytymisestä ei ole tarkkaa tietoa, sen saattaa aiheuttaa jokin muu tai useampi geeni.

3.4.3.8.1 Van

Valkoista koko vartalossa lukuun ottamatta päätä ja häntää. Muutama värillinen läiskä vartalossa ja jaloissa sallitaan. Kuviokissat voidaan rekisteröidä koodilla 21.

Kuva 7. Esimerkki Van-värytyksestä. FI*Haaveeni Inkivääri (NFO n 01 21 64). Kuva: Merja Lehtinen

3.4.3.8.2 Harlekiini (*harlequin*)

Värillinen osa ei saa olla vähempää kuin 1/4 osa koko turkista, mutta ei enempää kuin 1/2 koko turkista. Kuviokissat voidaan rekisteröidä koodilla 21.

Kuva 8. Esimerkki Harlekiini-värytyksestä. FI*RockyHill's Chief ShacknastyJim (NFO d 02 21 64). Kuva: Kristina Lyyjynen

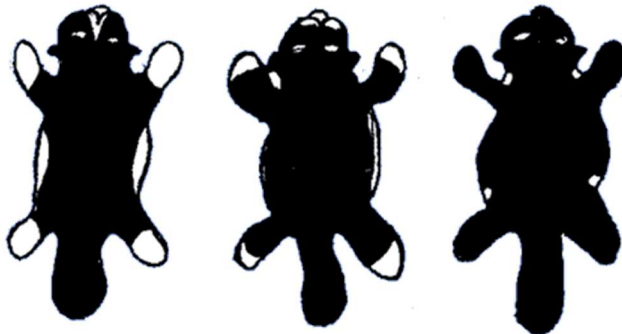
3.4.3.8.3 Kaksivärinen (*bicolor*)

Turkin värittyneet osat ovat vähintään 1/2 tai enintään 3/4 osaa turkista. Kuviokissat voidaan rekisteröidä kuviota vastaavalla koodilla (22, 23, 24)

Kuva 9. Esimerkki Bicolor-värytyksestä. SP FI*WitSarin Zastava (NFO d 03 24). Kuva: Terhi Pessi

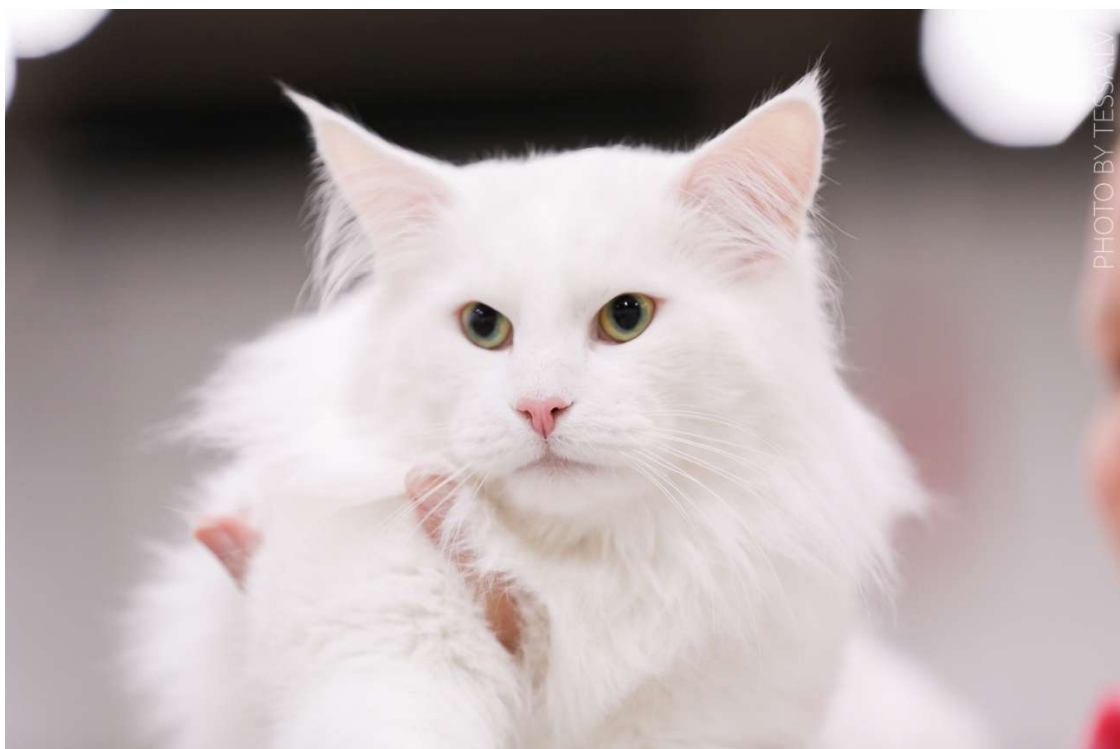
09 Kaikki muut valkoisen määrät tai jakaumat.

Määrittelemätön valkoisen määrä (09)

3.4.3.9. W-lokus - dominanttivalkoinen

W-lokus vastaa kokovalkoisesta värytyksestä. Valkoisuustekijä W on dominoiva. Valkoinen peittää alleen muiden lokusten genotyypin mukaisen väryksen. Kahta valkoista (Ww) kissaa ei saa yhdistää.

Kuva 10. SP SC FI*Hopeahännän Valtteri Valontuoja JW (NFO w 64). Kuva: Tessa LV

W-lokuksen periytyminen		
X	W	w
W	WW valkoinen	Ww valkoinen
w	Ww valkoinen	ww ei-valkoinen

4. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

4.1. Nykytilanne ja visiot

Norjalainen metsäkissa on perusterve, ulkomuodoltaan liioittelematon ja seurallinen. Näistä syistä norjalainen metsäkissa on pidetty ja suosittu rotu. Vuonna 2024 norjalainen metsäkissa oli yhdeksänneksi suosituin rotu, edellisenä vuonna (2023) sijoitus Suomen Kissaliiton listalla oli kymmenes. Rekisteröintimäärät ovat tasaisesti laskeneet vuosien 2007–2009 ajoista, jolloin rekisteröitiin vuosittain n. 400 kissaa. Nykyään rekisteröinnit ovat pysyneet 150–200 välillä. Rekisteröintimäärien laskusta huolimatta norjalainen metsäkissa on onnistunut pitämään tasaisen sijoituksen rekisteröintien kärkisijoilla. Kiinnostus norjalaisen metsäkissan kasvatukseen on pysynyt tasaisena ja muutamia uusia kasvattajia on viime vuosina tullut lisää. Jatkuvana haasteena on valistustyö rodun tunnetuksi tekemisessä. Ongelmana koetaan rotunimen norjalainen metsäkissa väärinkäyttö pitkäkarvaisten kotikissojen kohdalla.

Perinnöllisistä sairauksista GSD IV:n tilanne on hyvä. GSD IV:n tutkimiseen on geenitesti ja geenin kantajia on suhteellisen vähän. Rodun monimuotoisuus kestää kantajien karsimisen jalostuksesta lyhyellä aikavälillä. HCM-ultrausten ja jalostusvalintojen myötä HCM-löydökset ovat vähentyneet. Kasvattajien tietoisuus terveysasioista on lisääntynyt, ja Suomen Kissaliiton rekisteröintisääntö pakollisesta HCM-ultrauksesta on koettu hyväksi. Tulevaisuudessa norjalainen metsäkissa on mahdollista pitää suosittuna ja terveenä rotuna, tämä vaatii kuitenkin aktiivista yhteistyötä ja luottamusta kasvattajien kesken. Lisäksi rotutietoutta norjalaisesta metsäkissasta tulee aktiivisesti tuoda harrastajien sekä rotukissoista kiinnostuneiden tietoisuuteen. Näissä tehtävissä rotuyhdistyksen rooli on keskeinen.

Norjalainen metsäkissa on rakenteeltaan liioittelematon kissa. Sen rotumääritelmässä vaalitaan alkuperäistä, luonnonmukaista rakennetta sekä ulkomuotoa. Tulevaisuudessa tulee pitää huoli rodun terveydestä ja siitä, että ulkomuoto pysyy samanlaisena. Minkään trendin ei ole toivottavaa ohjata rodun ulkomuotoa, kokoa, luonnetta tai terveyttä väärään suuntaan. Tavoitteena on säilyttää rodunomainen rakenne, ilme, koko ja turkin laatu, niin että kissa on tunnistettavissa norjalaiseksi metsäkissaksi.

Norjalainen metsäkissa on luonteeltaan ystävällinen ja seurallinen, se viihtyy hyvin sisäkissana. Norjalainen metsäkissa on taitava kiipeilijä ja hyppääjä. Se on terve, elinvoimainen ja leikkisä kissa, jolla on normaali, ei erikoisen voimakas ääni. Norjalaisen metsäkissan luonteeseen tulee kiinnittää huomiota jalostusyhdistelmiä valittaessa, jotta norjalaiselle metsäkissalle tyypillistä luonnetta ei menetetä.

Rodun terveyden säilyttäminen on tulevaisuuden haaste. Jatkossa tarvitaan uutta tutkimustietoa rodun terveydestä ja kuolinsyistä. Yhdistys voi ohjata kasvattajiaan osallistumaan erilaisiin tutkimuksiin. Tärkeää on uusimman tiedon tuominen kasvattajien ja jäsenten tietoon ja käyttöön, sekä aloittelevien kasvattajien perehdyttäminen rotukissakasvatukseen ja norjalainen metsäkissa -rodun perusteisiin. Yhdistyksen kotisivuille kerätään aineistoa ja linkkejä norjalaisen metsäkissan kasvatukseen liittyen.

4.2. Pitkän aikavälin strategiat

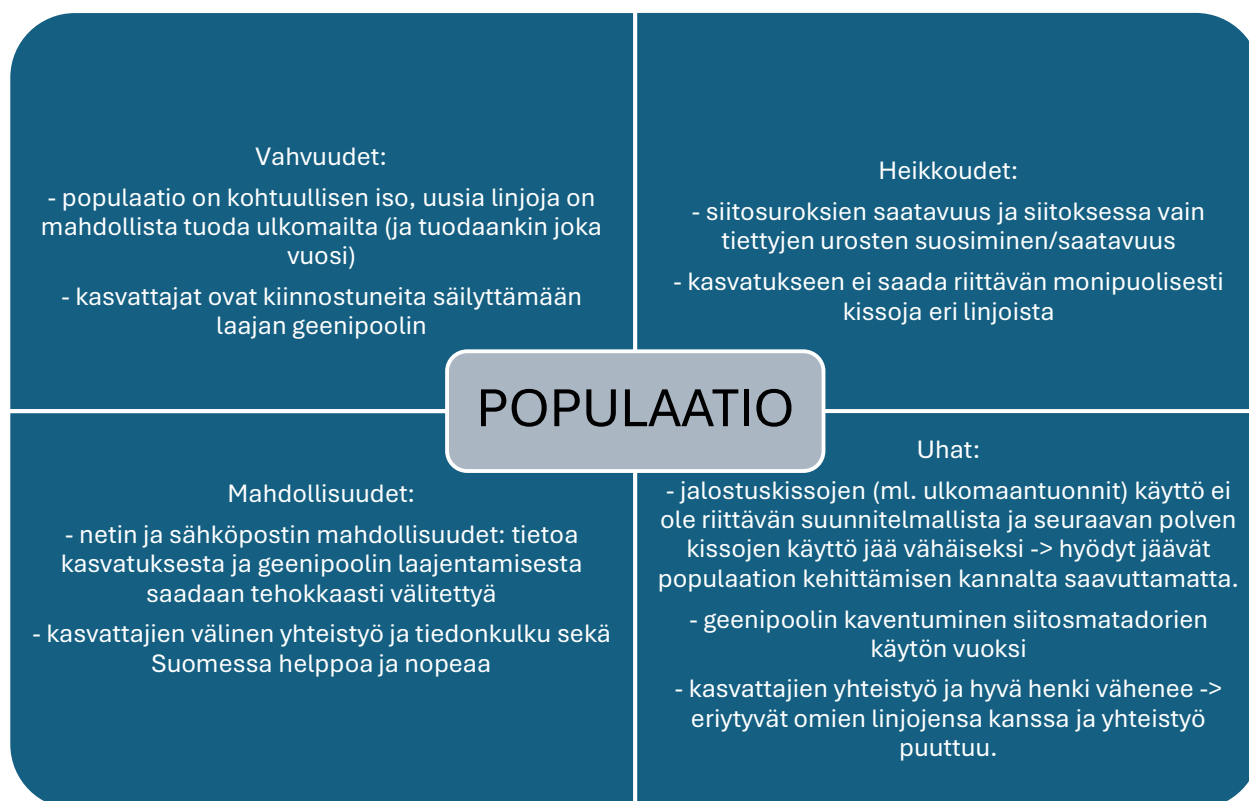
4.3. Yhteenveto aikaisempien toimenpiteiden toteutumisesta

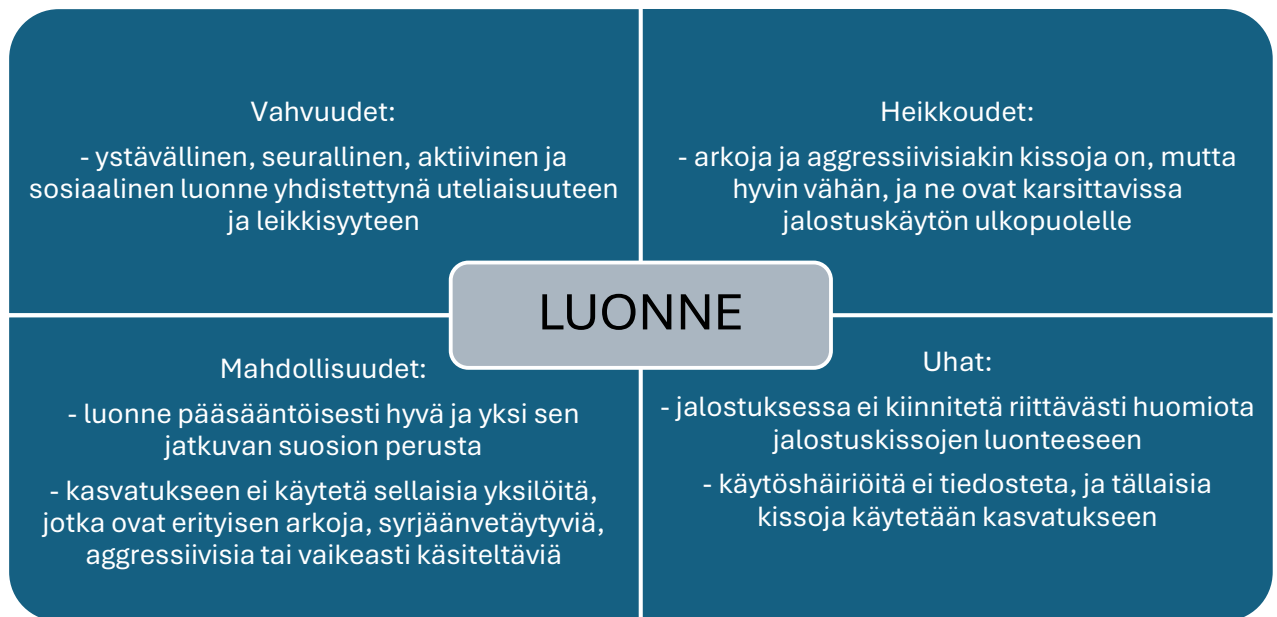
Norjalaisen metsäkissan terveyden edistämiseksi on tehty toimenpiteitä sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
GSDIV pois rodusta	GSDIV-geenitestaus on rodulle pakollinen testausvaade. Vanhempien testitulos riittää jälkeläisten siitoskäyttöön.	Onnistuttu hyvin. Kattavan testauksen ansiosta GSDIV ei ole enää uhka rodulle.
HCM-tapausten vähentäminen	Kissaliiton rekisteröintisääntöjen muutos: Sydänultraus pakolliseksi.	HCM-tapausten määrä on ultraavien eläinlääkäreiden käsityksen mukaan vähentynyt (Seppo Lamberg).
Terveystilanteen kartoittaminen	Kissaliiton terveystarkastus	Terveystarkastuksen tuloksia hyödynnetään KTO:n päivityksessä.

Yhdistys tekee yhteistyötä MyCatDNA:n kanssa kissojen geeniperimän selvittämiseksi.

4.4. Uhat ja mahdollisuudet (norjalainen metsäkissa – SWOT)

5. Toimintasuunnitelma kasvatuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

Vuosi	Toimenpiteet
2025	- Kasvatuksen tavoiteohjelman päivitys
2026	- Rotuillan pitäminen
2027	- Terveyskysely koko jäsenistölle, sis. aikuisten kissojen kuolinsyyt jne.
2028	- KTO:n päivitys - Rekisteröinnit - Terveyskyselyn vastaukset

5.1. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Kasvatuksen tavoiteohjelman seuranta on Norjalainen metsäkissa ry:n hallituksen vastuulla.

Yhdistyksen hallitus valvoo tavoiteohjelman toteutumista ja on vastuussa sen päivittämisestä.

Tavoiteohjelman toteutuminen ja tavoiteohjelmaan kirjatut tavoitteet sekä toimintasuunnitelma huomioidaan vuosittain yhdistyksen toimintasuunnitelmassa.

LIITTEET

Suomessa syntyneet naaraat emoina

Vuosina 2013 - 2020

FI*Foxy paw's Lucky Lucille DM	22
SC FIN*Hopeahännän Ihana lines DM	20
PR SC FIN*Foxy paw's Bibbity-Boo DVM DM	19
FI*Debals Jorja	18
SC FI*Pörkarvan StrangerInAStrangeLand	17
FI*FollowMe Vieno Vadelma	17
FI*Slytiger's Spanish Eyes	16
FI*Nenukan Candy Stripe	15
FI*Hopeahännän Vanessa	14
GIP GIC FI*Tupuliinin Josefiina	14
SC FI*Ninatte's Voodoo DM	14
IC FI*Louhelan Cherry Garcia	13
IC FI*Hopeahännän Satuprinsessa	13
IC FI*Haaveeni Freija	13
GIC FI*Nalle-Puhin Girl On Fire	13
GIC FI*Lolcat's Rose	13
CH FI*Hopeahännän Vidia	13
NW SC FI*Tähtitassun Aurinkoinen JW DVM DM	13
SC FI*Foxy paw's Cherry Mash	13
IC FI*Nordic Tigers Be My Love	12

Suomessa syntyneet urokset isinä

Vuosina 2013 - 2020

SC FIN*Kalliopirtin Yngre Kanutten	39
IC FI*Rockyhill's Aruna	34
CH FI*Rockyhill's Geronimo	34
IC FI*Pörkarvan PhilAnselmoSonOfAlladin	32
SP SC FI*Draconian September Ashes DVM DSM DM	31
SC FIN*Huiskulan Clemens JW DVM DM	30
PR SC FI*Mototassun Viehkeä Veijari	27
GIC FI*Siniidan Glacier Express	25
PR SC FI*Carwalions Chinook	25
SC FI*Goldenfurry's First Glance	24
EC FIN*Kujakeikarin Black	23
CH FI*Nalle-Puhin Super Trouper JW	22
FI*Raudaskosken Ka-Boom Discovery	22
EC FIN*Kalliopirtin Vili	22
CH Føniks Felis Jubatus	21
CH FIN*Marmatin Neetu-Elmeri	20
IC FI*Louhelan Da Capo	19
FI*Mirkulan Jim	18
CH FI*Louhelan Massey Ferguson	16
SC FI*Jarraun's Skog Asgard DVM	16
SC FI*Foxy paw's Red Rover	15
SP SC FIN*Tähtitassun Luckystar JW DVM DSM	15

Tuontinaaraat
Pentuja v. 2013–2020

SC S*Nenya's Shadowcat JW DVM	27
CH Gabra Gina Z Klajdovsky, CZ	24
GIC S*White Crystal's Ninat	19
CH NL*Glitnir's Lady Nina	17
GIP IC Herebu de Velogny DM	16
SC S*Just Catnap's Ailsa Craig JW DVM DM	15
CH S*Little L's Nitra	15
Maja Fra Jerriks Smykkeskrin*NL	14
SC (N)Migoto's Embla JW DVM	13
CH Rainbow Brite La Peyre*ES	13
IC Sterrenkatten's Radiohead	12

Rekisteröinnit tuontiuoksilta
v. 2013–2020

Adils av Isblomst (N)	29
SW GIC S*Cederskogens Max Magma JW	29
IC CIO CIO San's Kid Galahad	26
Muffin's James Potter	24
CH Elrond Sirkad*PL	24
IC Perun's Hit The Road Jack DM	23
SC S*Trollgumman's Lukaz Lunkentuzz	20
IC S*Kronängens Pikachu	21
SC Sterrenkatten's St. Etienne DVM	18
GIC S*Isgården's Emmett	17
S*Silent Hill's Sweeney Todd	17
GIC (N)Migoto's Conrad	15
GIC Noynarock Albert	14

CH FI*Witsarin Miritza	17	3
Tordal's Elsa	15	3
CH DK Kitura's Eliana	13	3
(N) Mariskogens Ynde	10	3
SC NO*Havstrilens Robyn	10	3
FI*Kissanpolkan Pop-Ikoni	8	3
PR IC FI*Siriuksen Kalani JW	14	2
SC FI*Marjametsän Aslakin uni	12	2
IC FI*RockyHill's Savannah JW DVM	11	2
FI*Siniidan Octopussy	10	2
CH FI*Siniidan Sultsina	9	2
FI*ArcticWilds Nemesis	9	2
FI*Siniidan Syrah	9	2
SC S*Myselisia's Campari DVM	9	2
SW22 BW22 BW24 SP SC FI*Tähtitassun Hellä Lempi JW DVM DSM DM	9	2
IC FI*InukChuck's Prisoner of Azkaban	8	2
Lys Elves Golden Girl	8	2

SE*Lisselbacks Farah	8	2
CH FI*Haaveeni Metsätähti	7	2
FI*Kujakeikarin Joveini	7	2
CH FI*Siniidan Muscat	6	2
Cio Cio San's Nione Danone	6	2
FI*Carwalions Diancie	6	2
GIC Delicja Adsum*PL DVM	6	2
PL*Forest Eyes Sarri	6	2
Ambernjord*LV Akira	5	2
PR CH FI*RockyHill's ChimalisLye	2	2
IC S*Pax Romas Noble Nanna	8	1
CH FENG-SHUI FOREST MYTHS JW	7	1
CH FI*INUKCHUCK'S ECLIPSE	7	1
CH FI*Joulukuun Tunturin Tuuli	7	1
CH FI*RockyHill's Apalachee	7	1
GIC FI*Ratakatin Blair Waldorf	7	1
GIC FI*SINIIDAN KUU KAAKON YLLÄ	7	1
IC FI*Ratakatin Robin Charles Scherbatsky Jr	7	1
PR Mona Diamond Forest*PL	7	1
FI*ArcticWilds Riding The Storm	6	1
FI*HAAVEENI SAHRAMI	6	1
FI*Kissanpolkan Oodi Rakkaudelle	6	1
FI*NIETOSTEN TÄHTIPÖLY	6	1
FI*WITSARIN MAYBACH	6	1
GIC FI*Siniidan Rebirth Flame	6	1
IC FI*DEBALS JEMINA	6	1
IC FI*Tupuliinin Kersantti Karoliina	6	1
SE*Kvitterdalens Zephyr	6	1
CH FI*Haaveeni Kesäillan Valssi	5	1
CH FI*Nipsu-Nappulan Carnival of Rust JW	5	1
CH FI*SmileTail's Edda Gullfuks JW	5	1
FI*ArcticWilds Only You	5	1
FI*Herttaisen Peppi-Lotta	5	1
FI*INUKCHUCK'S VANEMUISE	5	1
FI*Kirsikan Kastehelmi	5	1
FI*Nietosten Sora	5	1
FI*Nipsu-Nappulan Careless Whispers	5	1
FI*RockyHill's Chickasaw	5	1
FI*Tupuliinin OonVoimissain	5	1
FI*Tupuliinin Tupu Kolmas	5	1
GIC FI*Carwalions Geisli	5	1
GIC Temeria Forest Gate*PL	5	1
IC FI*Haaveeni Syysvuokko	5	1
IC S*Utblicken's Thigris	5	1

IP SC S*JUST CATNAP'S AILSA CRAIG JW DVM DM	5	1
IT*Mellon Bliss Forsythia	5	1
SC SE*FOR KEEPS WE BELONG DVM	5	1
CH FI*Siniidan Acalypha Hispida	4	1
CH FI*SINIIDAN TREASURE PLANET	4	1
DK Vorbeck's Quibbler	4	1
FI*Debals TottahanToki	4	1
FI*Haaveeni Kardemumma	4	1
FI*Haaveeni Noitatarina	4	1
FI*Huurremetsän Päivänsäde	4	1
FI*InukChuck's Alberta	4	1
FI*LOKI'S TINA TURNER	4	1
FI*Nietosten Harmaatuuli	4	1
FI*Nietosten Unelias	4	1
FI*Raudaskosken Aurinko ja Kuu	4	1
FI*SLYTIGER'S CHIVAS REGAL	4	1
GIC FI*Haaveeni Tähdistä Kaunein	4	1
GIC FI*Siniidan Iron Maiden	4	1
GIP FI*Tähtitassun MarjaTerttu	4	1
Huldra av Tussepus (N)	4	1
IC FI*Haaveeni Freija	4	1
IC FI*Nipsu-Nappulan Glitter Queen JW	4	1
IC FI*Tähtitassun SiniPiika	4	1
IT*NORR VENN'S ELEANOR ROOSEVELT	4	1
NW GIC FI*SmileTail's Elskede Else JW DVM	4	1
SC FI*Tähtitassun Black Rose DVM	4	1
CH FI*SINIIDAN VATRUSKA	3	1
CH IT*Gilda Northblood	3	1
CH SE*Avivaz Vaajese	3	1
Fenella v. Alpenwichtel	3	1
FI*HAAVEENI PIENIÄ TAIKOJA	3	1
FI*HERTTAISEN RIMMA	3	1
FI*Kujakeikarin Vaetilda	3	1
FI*Leoline Adrienne	3	1
FI*RockyHill's Chief WilmaMankiller	3	1
FI*SLYTIGER'S SPANISH EYES	3	1
FI*Taika-Tiikerin Aavatar	3	1
IC FI*Mourulan Slytherin	3	1
IC Rebel Heart 4ever Blue Spirit*PT	3	1
IC Temeria Forest Gate*PL	3	1
Oresteja Adsum*PL	3	1
SC FI*WitSarin Carmen DVM	3	1
SE*Avivaz Vaajese	3	1
CH FI*VIHURIN PEPPI PITKÄTOSSU	2	1

DK Toonscat's Hurricane	2	1
FI*Flowings Amethyst	2	1
FI*InukChuck's British Columbia	2	1
FI*Siniidan Hazy Jane	2	1
IC FI*DEBALS AMY WINEHOUSE	2	1
IC FI*Hopeahännän Satuprinsessa	2	1
IC FI*TUPULIININ BLUE SKY	2	1
Muffin's Featherweight JW	2	1
SC FI*Pörkarvan StrangerInAStrangeLand	2	1
SC FI*Siniidan Black Plum	2	1
SE*Pawsome Cinnamon Vega	2	1
FI*GoldenFurry's Fab Forget-me-not	1	1
FI*WitSarin Mitä kuuluu Marja-Leena	1	1
GIC FI*Mourulan Slytherin	1	1
GIC FI*WitSarin Elite	1	1
GIP SC (N)MIGOTO'S EMBLA JW DVM DSM DM	1	1
IC FI*Vihurin Peppi Pitkätossu	1	1
SC IT*FREYA OYNE WITCH GLINDA DVM	1	1

UROKSET ISINÄ (rekisteröinnit vuosina 2021-2024)	Pentua	Pentuetta
SC IT* Eryn Galen Gwindor	30	7
FI*Siniidan Red Delicious	34	6
GIC (N)Fodnaheia's Maffeo DVM	20	6
IC FI*Jarraun's Skog Harold	32	6
SC IT*Norr Venn's Eric Clapton JW DM	22	6
FI*Raudaskosken Valonkantaja	19	5
IC FI*Siniidan Megaflare	19	5
CH Katzengarten Neko Neropatti Lustig	9	4
FI*Raudaskosken Karhunkynsi	17	4
GIC S*Just Catnap's Julian JW	17	4
IC FI*Nipsu-Nappulan I Love Rock 'N Roll	16	4
SC FI*Kissanpolkan Poppari	16	4
CH S*Lofvens Lucifer Light of Love	10	3
FI*Flowings Rigel	16	3
IC (N) Tingoskattens Gino	11	3
IC FI*Goldenfurry's Silver Snowman JW	10	3
IC FI*Haaveeni Noitarumpu	14	3
IC FI*Nipsu-Nappulan Calling Elvis	5	3
PR FI*RATAKATIN BJÖRN	13	3
PR IC Elvenstar's Zorbas	14	3
SC FI*Mototassun Viehkeä Veijari	12	3
SC HU*Nordic Verden Lee Scoresby	12	3
Yoshi z Krainy Asgardu*PL	11	3
GIC FI*Siniidan Silver Sparkling Snake	11	3
FI*MIRKULAN THINDRA'S LOVE IS ALL AROUND	10	2

CH FI*Nipsu-Nappulan Bohemian Rhapsody	4	2
CH FI*ROCKYHILL'S PEACEPIPE OF BRIGHT	13	2
CH FI*Tupuliinin Blue Moon	7	2
CH IT*Amber Angels Golden	4	2
FI*Kujakeikarin Feijari	7	2
FI*Kujakeikarin Norbert	10	2
GIC IT*NORR VENN'S ECSTASY JW	10	2
IC FI*InukChuck's Philosopher's Stone	8	2
IC SE*Lisselbacks Mars JW	14	2
PR IC FI*Nietosten Pakkasherra	6	2
SC FI*CARWALIONS CHINOOK	10	2
SC FI*Debals Joakim Puninen	5	2
SC FI*Marjametsän Poika saunoo JW DVM	9	2
SC FI*ROCKYHILL'S FLOYAHTO	9	2
SC FIN*KALLIOPIRTIN YNGRE KANUTTEN	13	2
SE*Avivaz Mimer	4	2
(N)TINGOSKATTENS JONNY	3	1
CH FI*Raudaskosken My God Is the Sun	7	1
CH FI*ROCKYHILL'S GERONIMO	4	1
CH PL*Forest Eyes Giya	5	1
CH SE*PRANA'S GOLDFINGER	4	1
FI*ArcticWilds Crossfire	2	1
FI*DevineWild Albus Dumbledore	3	1
FI*FinnFeline's Guilty Black	6	1
FI*HERTTAISEN KAARLE LEIJONA	5	1
FI*KISSANPOLKAN NIILO NIKKARI	2	1
FI*Ratakatina Marshall Eriksen	4	1
FI*Thindra's Mirkulan Halfdan the Black	5	1
GIC FI*HAAVEENI BALDER	3	1
IC FI*Nietosten Pakkasherra	4	1
IC FI*Pörkarvan PhilAnselmoSonOfAlladin	4	1
IC Nestor av friheten	3	1
IC SE*Prana's Makai JW	3	1
Norgeskaukatt Bjornstjerne	4	1
PR SC FI*RockyHill's ZuberiSimba	2	1
S*GRACELIN'S FOZZIE	4	1
SC FI*FoxyPaw's Lazy Ike DVM	4	1
SC FI*TÄHTITASSUN ALEKSANTERI DVM	5	1
SC FI*WitSarin Mertsä DVM	3	1
SE*Duvesjön's Mercy	2	1
WW 23 SC S*Magoria's Bullet	5	1